

ANT

Haftalık Dergi . 30 Nisan 1968 . Sayı: 70 . 125 Kuruş

GELİYORUZ GELECEĞİZ YAKINDIR !

HAFTANIN NOTLARI

21 nisan

Orduda ticaret

● Yedi yıl önce ordu mensuplarına ucuz tüketim maddeleri, mesken kredisi sağlamak ya da borç vermek amacıyla kurulan Ordu Yardımlaşma Kurumu son zamanlarda büyük sermaye birikimi yaparak Türkiye'nin en güçlü iktisadi kuruluşlarından biri haline gelmiştir. Montaj sanayiine yaptığı yatırımlarla bir anlamda holding durumuna giren Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun 1967 yılında gelir amaçlı yatırımlardan sağladığı net kâr, yüzde 281 bulunmaktadır... Net varlığı yedi yıl içinde 647 milyon lira'ya ulaşan Ordu Yardımlaşma Kurumu, şimdi de bankacılığa ve sigortacılığa yönelmiştir. Böylece yatay sermaye birikiminden dikey sermaye birikimine doğru gelişmekte olan Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun ilerdeki yıllarda kârı bütünüyle artacak ve şimdiki halde serbest fonlarda ağır basan sosyal hizmetler payının yerini daha yoğun yatırımlar alacaktır. Kurumun gelişmesi karşısında özel sektör büyük paniğe kapılmıştır. Ancak asıl büyük tehlike, ortaklarını subayların meydana getirdiği bu dev holdingin esas görevi vatan savunması olan orduyu ticaret hayatının tam ortasına iterek yozlaştırması ve bir Yunanistan, bir İran örneği tutucu bir kuvvet haline getirmesidir.

Amerika'da kriz

● Amerika Birleşik Devletleri Para Basma Enstitüsü İcra Komitesi Başkanı Mc. Chesney Martin 'Amerikan dış ticaret dengesinde aksi yönde bir eğilim görülmediği takdirde, Amerikan ekonomisi önüne geçilemeyecek bir devalüasyona yönelmiş bulunuyor' demiştir. Gazetelerin sorumlu yöneticileriyle görüşen Martin, Amerika'nın içinde bulunduğu krizin esas karakterinin enflasyon olduğunu belirterek 'Bu iktisadi değil, mali bir krizdir' demiş ve şunları söylemiştir: 'Amerika hem dış ticaret dengesizliği, hem de bütçe açığına karşı mücadele etmek durumundadır. Eğer bu eğilim değişmezse, Amerika ya bir ekonomik buhrana sürüklenecek ya da bir enflasyon içine düşecektir. Bugün gözüken bütün koruyucu tedbirler, uluslararası rekabette Amerika'nın durumunu sarsan enflasyon yüzündendir.'

Soruşturma açıldı

● Ordu'nun Mesudiye İlçesi'nde AP, CHP ve TİP İlçe başkanları bir araya gelerek önceki gece karşı boykot kararı almışlardır. Boykota sebep, Konyalılar ile Mesudiye arasındaki sınır anlaşmazlığının üç yıldır kesin bir sonuca bağlanmamasıdır. İlçe başkanları, ayrıca, bu seçimler için ilçelerine gelecek aday adaylarının ve milletvekillerinin ağırlanmayacaklarını ve yanlarına gitmeyeceklerini de açıklamışlar, hükümeti ve yetkili kişileri protesto etmişlerdir. Bunun üzerine Savetlik soruşturma açmıştır.

22 nisan

İşte ispatı...

● Sekiz buçuk ay önce temelleri atılan, ancak bugüne kadar gerekli yatırım yapılmadığından inşaatı tamamlanamayan Karadeniz Bakır Tezisi için Amerikan AID Teşkilatı, Türkiye'ye devlet garantisi altında 30,5 milyon dolarlık kredi açmayı taahhüt etmiş ancak, söz konusu yatırım karşılığında Türk Hükümeti'ne tesislerin yüzde 51 hissesinin özel sektöre verilmesini şart koşmuş, aksi takdirde kredi açmayacağını bildirmiştir... Teklif yapılan özel sektör temsilcileri bu kadar hisseyi alabilecek güce olmadıklarını belirterek devletin kredi vermesini istemişlerdir. Neticede devlet kesesinden özel sektöre kredi açılması kararlaştırılmış ve durum AID'ye bildirilmiştir. Böylece, iktidar, devlet parasıyla fert zengin etmenin yeni bir örneğini vermiştir.

Teknokrat kıyımı

● Boğaz Köprüsü'nün yapımı ile ilgili bir rapor hazırlayan Karayolları Planlama Fen Heyeti Müdürü Bülent Gözen, raporda 'etüdürlü tamamlanmadan köprü'nün yapımına geçilmemesini' tavsiye ettiği için görevinden alınmıştır.

23 nisan

Beyaz zehir ordusu

● Newyork Herald Tribune Gazetesi, Amerika Birleşik Devletleri'nin Vietnam'daki kuvvetleriyle ilgili bir araştırmanın sonuçlarını yayımlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Amerikan Ordu Kampında görevli erlerin yüzde 83'ü Marihuana adlı beyaz zehirden kullanmaktadır. Anket sorularını cevaplandıran 95 kişiden 79'u en azından bir kez Marihuana içtiğini, yüzde 58'i ise bu işi yirmi kereden fazla yaptıklarını söylemişlerdir. Marihuana'yı kullanan 95 kişiden yüzde 45'i göreve başlamadan, yüzde 10'u göreve başladıktan sonra, yüzde 45'i ise Vietnam'a geldiklerinden beri içmektedirler.

Özel okullar

● TMGT'nin 16. Genel Kurul toplantısında genel başkanlığa seçilen Kâzım Kocunoğlu yaptığı basın toplantısında Türk halkının yıllardan beri kasden geri bırakıldığını ve insanca yaşama olanaklarından yoksun olduğunu ileri sürerek 'Türk Yüksek Tahsil gençliğinin temsilci olarak, özel okulların devletleştirilmesini istiyoruz' demiştir.

24 nisan

Petrol İş'te kıyım

● Petrol İş Sendikası yöneticileri, Türk İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un talimatı ve direktifleriyle, devrimci çabalarda bulunan Kâni Şengül'ün iş akdini feshetmişlerdir. Sendika genel sekreteri, Şengül'e, Vatan Gazetesi'nde yayımlanan 'Türk İş Genel Kurulu ve iflas eden bir görüş' başlıklı yazısından ötürü az kala Çetin Altan ile birlikte lânetleneceğini açıklamıştır. Feshinamede 'Fikirierinizin ve politikanızın, sendikamız ve bağlı bulunduğumuz Türk İş'in amacı ve ilkelerine aykırı oluşu ve müteaddit ihazlara rağmen bu tutumunuzu değiştirmemeniz yüzünden, sendikamız bünyesinde çalışmanız imkânsız hale gelmiştir' denilmektedir.

Öğretmen kıyımı

● Milli Eğitim Bakanlığı, gerekçe açıklanmaksızın, hukuk yollarına, yönetmelik ve yerleşmiş usullere aykırı olarak Kastamonu Lisesi felsefe öğretmeni Sadık Göksu'nun görevine son vermiştir. Bilindiği gibi, Göksu 1964 yılında da aynı kanunsuz yollarla görevinden uzaklaştırılmış, ancak Danıştay'ın kararı iptal etmesi üzerine üç yıl sonra yeniden görevine iade edilmişti. Kastamonu'da Komünizmle Mücadele Derneği bir süreden beri Sadık Göksu'yu boy hedefi seçerek aleyhinde bildiriler yayımlamış, sık sık tehditlerde bulunmuştur. Daha sonra bir bakanlık müfettişi Göksu hakkında soruşturma açmışsa da, suçlayacak bir husus bulamamıştır. Buna rağmen senato seçimleri arifesinde Göksu'nun görevine son verilmiştir. Danıştay'da kararın iptali için yeniden dava açacak olan Göksu 'Bu dava ile çeşitli konular arasında Meclis'teki ünlü kavga olayı da Danıştay'ın önüne geçirilmiş olacaktır. Bu dava ile, felsefe, sosyoloji, mantık kitaplarında bulduğumuz korkunç yanlışları düzeltmekte ve tenkid etmekte hakkı olup olmadığımız da Danıştay'da karara bağlanacaktır' demiştir.

CIA'nın hava üssü

● Güneydoğu Asya'da faaliyet gösteren Air America isimli havacılık şirketinin CIA'nın ve diğer gizli Amerikan servislerinin hesabına çalıştığı, şirketin başkan yardımcısı Mr. Walker tarafından Bangkok Post Gazetesi'nde açıklanmıştır. Bilindiği gibi, arkadaşımız Güney Karabuda da ANT'nin 22. sayısında yayımlanan Tayland röportajında aynı iddiayı ileri sürmüş bulunuyordu. Karabuda'nın iddiasını doğrulayan Walker'ın açıklamasına göre, Air America, ülkenin kuzeyindeki gerillalara karşı kuvvet sevk etmekte, güney bölgesinde girilen kimyasal maddelerle havadan bitkileri yok etme hareketine Amerikan Savunma Bakanlığı hesabına katılmaktadır. Amerika, Vietnam'da ve Laos'ta da gerillaları tesbit etmek için tabiat örtüsüne karşı da savaşmaktadır.

Atom mayınları

İngiltere, Amerika, Kanada, Federal Almanya, Yunanistan ve İtalya'dan kurulu NATO Nükleer Planlama Grubu'nun geçen hafta yaptığı toplantıda, Türk Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun Doğu Avrupa atom mayını döşenmesi teklifi de görüşülmüştür. Avrupa'da bir füzesavar sistemi kurulması, 16 Milyar 700 Milyon Sterlin'lik harcamayı gerektirdiği ve ayrıca Amerika ile Sovyetler Birliği arasında nükleer silâhlannmayı kısımlandıracağı dikkate alınarak reddedilmiş, buna karşılık koruyucu bir atom mayınları seridi kurulması üzerinde durulmuştur. Toplantıdan sonra yayımlanan bildiride, atom mayınları üzerinde çalışmaların devam edeceği açıklanmış, ancak Türkiye ve öteki kaynakların bu konuda baskı yapmaması gerektiği belirtilmiştir. Amerikan Savunma Bakanı 'Amerikalılar, taktik atom mayınlarının kontrolünü NATO müttefiklerine bırakmayacaktır. Bu durum Sovyetler Birliği'ne bildirilmiştir' demiştir. Böylece 32 milyon Türk halkının hayatını tehlikeye sokan atom mayınlarının tetiklenin Türkiye'nin değil, Amerika'nın elinde olacağı anlaşılmaktadır.

Arı göleni ve kültür haftası

İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencileri, üniversitenin kuruluş yıl dönümünü bu yıl balo düzenlemek yerine 'Barış için arı göleni' düzenleyerek kullanmışlardır. Dev bir toplum çekildiği ve Amerika'nın az gelişmiş ülkeleri sömürüşünün temsil edildiği açış yürüyüşünden sonra üç gün süre ile halkoyunu, tiyatro gösterileri ve çeşitli sergiler açıldı, açık oturumlar ve konferanslar düzenlendi. Ayrıca, Robert Kolej öğrencileri de bir 'Kültür Haftası' yaparak çeşitli kültür ve sanat hareketleri düzenlediler. Yukarıda Teknik Üniversite öğrencilerinin topu Taksim Anıtı önünde görülüyor...

Bumedyen'e suikast

- Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen'e, bir Bakanlar Kurulu toplantısından sonra Başkanlık Sarayına gelirken otomobilinde içinde makineli tüfekle ateş edilerek suikast yapılmıştır. Bumedyen bu suikastten ufak tefek yaralarla kurtulmuştur. 5 Temmuz 1965'te Genelkurmay Başkanı Tabar Zbiri ile birlikte Başkan Ben Bella'yı devirerek hapse atan ve kendisini cumhurbaşkanı ilan eden Bumedyen'in Cezayir'de bir çok düşmanı vardır. Bumedyen kendisini sosyalist olarak tanımlamakla beraber bazı davranışları sosyalizmle bağdaşmadığı için sosyalistler tarafından şiddetle eleştirildiği gibi, ülkede yarattığı terör havası dolayısıyla bir çok seçkin şahsı karşısına almıştır. 1967 Aralık ayında Genelkurmay Başkanı Tabar Zbiri, Bumedyen'e karşı bir darbe hareketine teşebbüs etmişse de, başarıya ulaşamadığı için dağılmak zorunda kalmıştır.

Halk Ozanları Derneği

- İstanbul'daki halk ozanları, birlikte hareket etmek, halk girini geliştirmek üzere bir Halk Ozanları Derneği kurmuşlardır. Beyazıt, Aydınsaray'da kurulan derneğin başkanı Aşık Fermani, sekreteri Aşık Nesimi, Yönetim Kurulu Başkanı Aşık İhsani, diğer kurucular ise Aşık Hüseyin Kacıran, Aşık Devrani ve Kul Hüseyin'dir.

Goodyear'da grev

- DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikası, İzmit'te kurulu Goodyear Lâstik Fabrikası'nda greve gitmiştir. Greve fabrikada çalışan 600 işçinin tümü katılmaktadır. Grevçilere hitaben bir konuşma yapan Lâstik-İş Sendikası Genel Başkanı Ruza Kuş, «Biz Türkiye'de demokrasi düzeninin mücadelesini yapıyoruz» demiştir. Goodyear Şirketi, Türkiye'de yaptığı imalat ile düşük işçi ücretlerinden yararlanarak faahig kârlar sağlamakta, emeğin hakkını hiçe saymaktadır.

Gençliğe düşmanlık

- AP iktidarının devrimci gençliğe karşı düşmanca tutumu devam ederken, sözümüne özerk TRT de, gençliğe düşmanlık konusunda iktidarla yarış etmektedir. Nitekim milletvekilliği ara seçiminin yapıldığı gün Adana'da Hürriyet Şehidi Turan Emeksis'in adını taşıyan büst AP'li Belediye Başkanı'nun kararıyla ortadan kaldırılmıştır. Öte yandan, yıllardan beri İstanbul Radyosu'nda her hafta yapılmakta olan ve TMTG tarafından yönetilen «Gençlik Saati» de TRT yöneticileri tarafından kaldırılmış bulunmaktadır. Gençlerin TRT Yönetim Kurulu'na Hürriyet Şehidi Turan Emeksis'in adını taşıyan büstün kaldırılmasına karar verildiği bildirilmiş, ancak İstanbul Radyosu Müdürü lüğü böyle bir karar olmadığının ileri sürerek gençleri aldatmıştır.

10 işçi tutuklandı

- Filyos grevi hadiselî şekilde devam etmektedir. Grev sırasında işverenin getirttiği ham maddelerin fabrikaya sokulmasını önlemek üzere tren yoluna barikat kuran ve treni durduran işçilerden 10'u savcılığın isteği üzerine askeri taşıtlara bindirilerek Çaycuma'ya götürülmüş ve torkif edilmişlerdir. Öte yandan Tuzla Seramik ve Porcelan Fabrikası'nın 900 işçisi iş bırakarak oturma grevine başlamışlardır... İşçiler, oturma grevinin nedenini şöyle açıklamışlardır: «Çimse İş Sendikası Başkanı AP Milletvekili Hasan Türkay bizi satı. Onun yaptığı toplu sözleşmeyi kabul etmiyoruz».

Orak-çekiç averiği

- Tanınmış ressamlarımızdan Balaban'ın Gazi Dergisi'nde yayınlanan bir deseninde orak-çekiç işareti bulunduğu iddiasıyla hakkında kovuşturma açılmıştır. Savcılık, desende komünizm propagandası yapıldığını ileri sürerek sanatçıyı Bursa'da sorguya çekmiştir. Balaban-Bu resim, yolcu tablosundan bir parçadır. İsteyen tabloda istediği şekli görebilir. Bu sanatın inceliğinden ileri gelir. Saveri da her halde buradaki desenleri orak-çekiç olarak görmüş olacak» demiştir. Bir süre önce de Balaban'ın bir başka tablosundaki öküzün boynuzları orak-çekiçe benzetilerek kovuşturma açılmıştı.

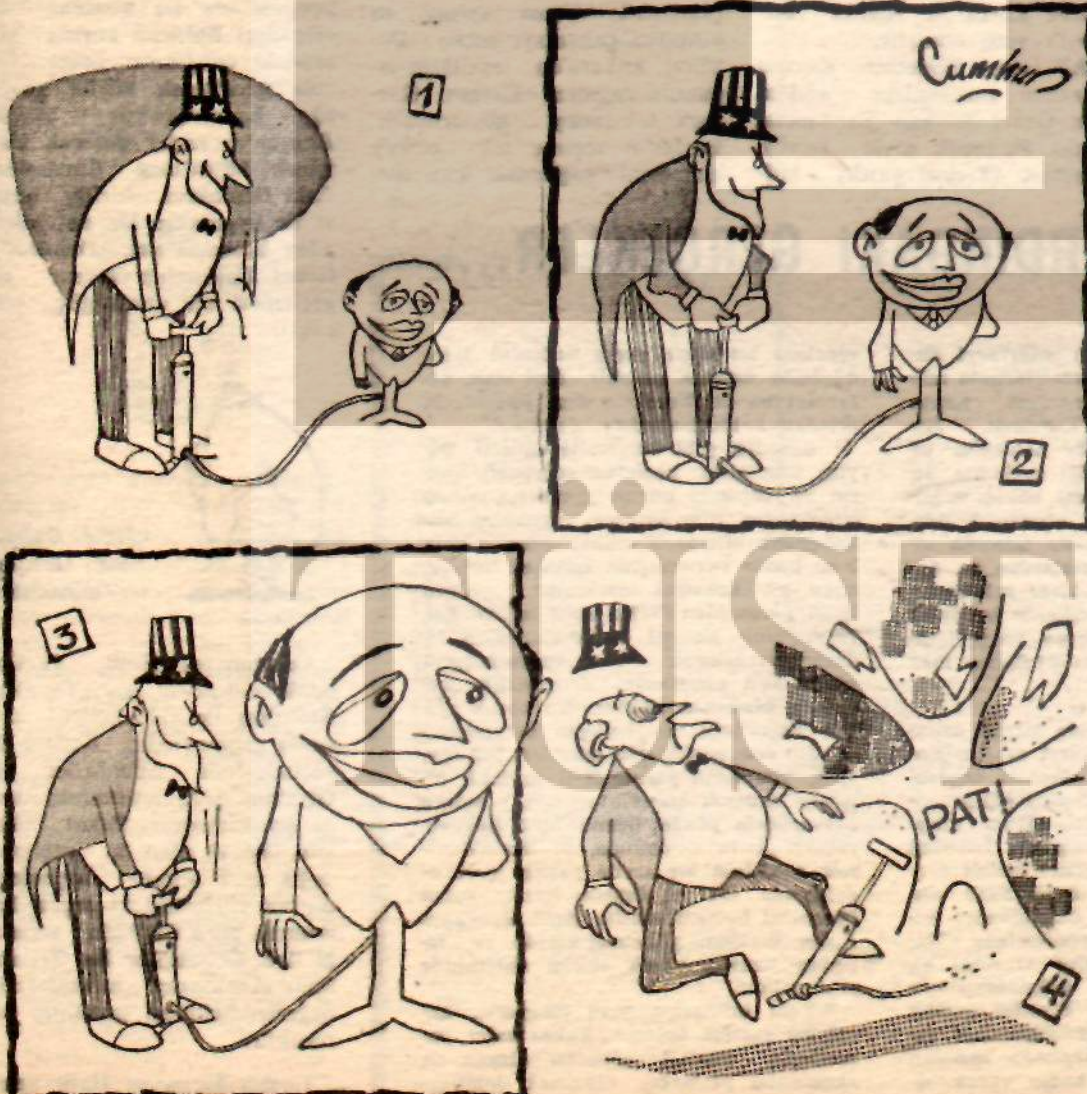
DOĞAN ÖZGÜDEN

TARTIŞMA EVET, AMA!

CHP Lideri İnönü, seçim kampanyasına bu defa doğrudan doğruya TIP'e çağarak başlamış, gereken cevabı da geçen sayımızda almıştır. Ama hâlâ «hikmet-i hükümet» zihniyetinden kurtulamadığı anlaşılan CHP, bu cevaba tahammül edememiş ve Ulus'ta yayınlanan «TIP'in Çelişmeleri» başlıklı bir başyazıda TIP'i ve TIP'e yakın çevreleri, siyasi tartışmalarda kamuoyuna saygı göstermemekle, siyasi ahlak ve dürüstlük ölçülerinden ayrılmakla suçlamaya kalkışmıştır. Ulus'a göre, TIP'e düşen görev, CHP'yi haksız ve gereksiz suçlamalarla, kolay fakat anlamsız sloganlarla kamuoyunun gözünde küçük düşürmeğe çalışmak yerine, genel sözlerin ötesinde, belli sosyal ve ekonomik konularda tartışmalara girişmektir... Ulus'un yazısı İstanbul basınında da «CHP, TIP'i tartışmaya davet etti» başlığıyla yansıtılmıştır... Tartışma evet; ama kiminle, hangi plâftormda tartışma? Ortaya atılalı iki yıl olduğu halde, bırakın Ulus'un günden güne değişen kalemlerini, partinin en yüksek organlarında, hattâ bizzat İnönü'nün beyninde dahi kristalize olmanmış bir Ortanın Solu uydurmasına karşı mı tartışma?

Kaldı ki, gerek TIP, gerekse TIP'le aynı görüşte olanlar, yedi yıldan beri hiç bir zaman açık tartışmadan kaçmamışlardır. İnönü'nün AP ile ortaklık ettiği, Ecevit'in Türk işçisine karşı Morrison firmasını koruduğu dönemlerde de TIP ve TIP'le aynı görüşte olanlar emekçi Türk halkının çıkarlarını, Türkiye'nin bağımsızlığını kiskançlıkla savunmuş, komprador - ağa - Amerikancı bürokrat üçlüsünün sözcükleriyle en tehlikeli ortamda dahi cesaretle tartışmışlardır. Bu üçlünün bugün kendisine solda göstermek isteyen piyonlarıyla da tartışmaktan hiç bir zaman çekinmezler; yeter ki, yarıkarıda da belirttiğimiz gibi ortada sağlam bir tartışma platformu olsun... Ama karşı taraf, Ulus'un yaptığı gibi birinci sayfasında Ortanın Solu'nu «ulusal sol düzen», ikinci sayfasındaki bir yazıda da TIP'i «anti-millî parti» olarak ilan ederse, ve yine bir takım cehalet eseri yarlanlarla TIP'i açmaza düşürmek gayretine kapırsa, onunla tartışılmaz, sadece kendi ağababalarının tabiriyle «Hadî canım sen de...» deyip geçilir!

Ulus'a göre, Ortanın Solu hiç bir sosyalist modele uyarak kullanılmadığı için bir doktrine göre sapma söz konusu olamazmış... Ama TIP, eğer marksist bir partiye, sınıf kavgasını reddetmek, burjuva demokrasisine inanmak, özel mülkiyet ve miras hakkın, toprak mülkiyetini benimsemek suretiyle marksist modelden sapmış oluyormuş! Şüphesiz CHP için sosyalist bir modele göre sapma söz konusu değildir. Çünkü CHP hiç bir zaman sosyalist parti olmamıştır; mevcut bünyesi ve zihniyetiyle olması da mümkün değildir. Komprador - ağa - Amerikancı bürokratlar safında olduğunu NATO ve Amerika konusundaki son açıklamalarıyla ortaya koyan CHP için olsa olsa, sola açılan oyları çekmek için bir «burjuva aldatmacası» söz konusudur. TIP'e gelince, kurmak istediği Türkiye sosyalizminin ne olduğunu, mülkiyetin sınırları üzerine görüşlerini, sınıf mücadelesinin nasıl yürütüleceğini, tüzüğü, programı ve yetkili yöneticilerinin beyanlarıyla açık seçik ortaya koymuştur. Ve en önemlisi, Amerikan emperyalizmine erkekçe «Hayır!» demiştir. Kamuoyu, kararını, herhalde, Ulus'un isimsiz başyazarının ne süre için geçerli olduğu şüpheli görüşlerine göre değil, her ilk partinin genel yapısını ve tutumunu dikkate alarak verecektir...

Bir varmış bir yokmuş...

Demirel'in önseçim oyunları!

24 il'de senatörlük için yapılan ön seçim konuşmaları siyasal partiler merkezlerine ulaştığında, en çok şaşırılanlar, AP Genel Merkez yöneticileri olmuştur... Çünkü, 27 senatör liste dışı kalmış, yerlerine genel merkezin değil, teşkilatın adamları seçilmiştir. AP teşkilatı, Süleyman Bey'in senatörlük vadiyle transfer ettiği Emin Açar, Ferit Alpiskender, Enis Kansu, Hâzım Dağılı, Sırrı Uzunhasanoğlu, Rıza Ulusman'ı saf dışı ettikten başka işlerinde Enver Aka, Saim Sarıgözü, Talât Oran, Rahmi Arkan, Cahit Okurer, Hilmi Onat ve Refik Ulusoy gibi yıldız isimlerin bulunduğu bir grup senatörü de harcamıştır...

CHP'den ise Suphi Batur, Akif İyidoğan, Nüvit Yetkin adaylıklarını koymadıkları, Zeki Tolunay ile Tevfik İnci de yoklamayı kazanamadıkları için seçilme hakkını yitirmişlerdir.

Ayrıca, Cumhuriyet Senatosu seçimlerine pek önem vermeyen Demirel, ön seçimleri daha çok teşkilatın sesini dinlemek için kullanmıştır. Ankara Valisi Celâlettin Coşkun ile Petrol Ofisi Genel Müdürü Turgut Gülez'i görevlerinden uzaklaştırıp Senato-

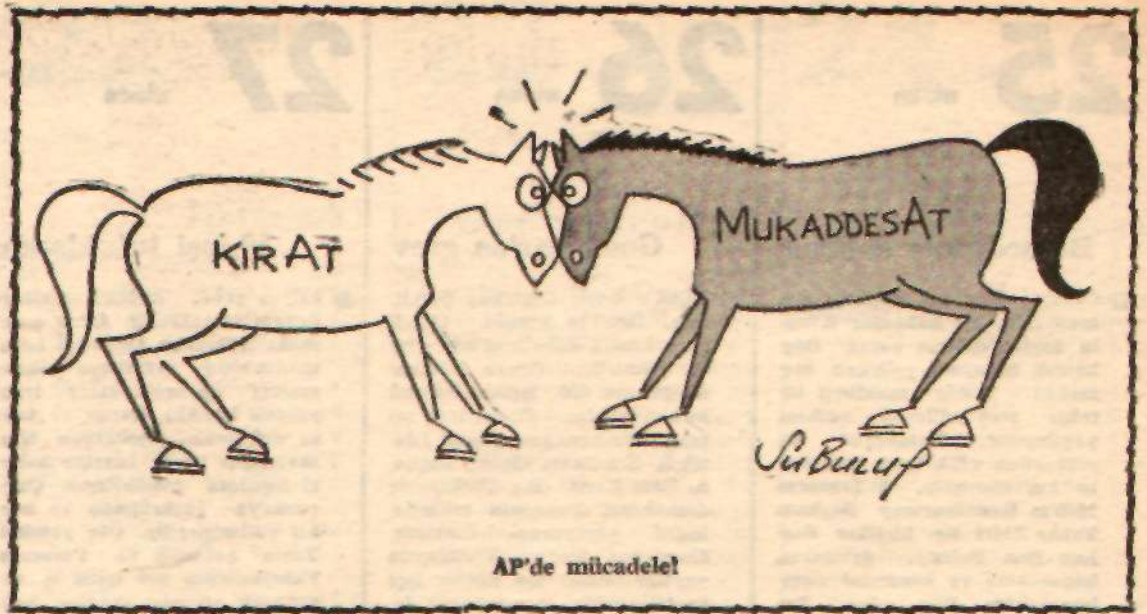
ya aktarmayı başaran Demirel, 2 Haziran seçimlerinden önce Devlet Plânlama Müsteşarı Turgut Özal, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürü Korkud Özal ve Devlet Plânlama Teşkilatı Daire Başkanlarından Ekrem Ceyhan'ı da kızağa alarak, kaşla-göz arasında «Müslüman Kardeşler» in bir kısmını ekarte etmek için gerekli hazırlıkları yapmıştır.

«İktidarda kalmak için Belediye Başkanlıklarını ele geçirmek» gerektiğine inanan Demirel, AP Genel Yönetim Kurulu'nu da kendi paraleline sürüklemeyi başarmıştır.

Demirel, 28. medideği adaylara karşı veto kullanıyor

Amerika Birleşik Devletlerinde hüküm süren ekonomik krizin Türkiye'yi etkilemesi üzerine, Sovyetler Birliğine Dışişleri Bakanı İhsan Sabrı Çağlayangil'i göndererek, 200 milyon dolarlık kredi anla-

AP'de mücadele!

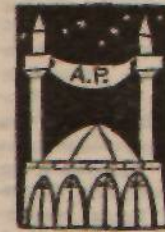
masını 1969 genel seçimlerinden önce yürürlüğe koymayı düşünen Demirel, her şeyi genel seçimlerde «sultas» nı kurabilme yolunda tezgâhlanmaktadır.

Genel Seçimleri alabilmek ve «sultas» nı kurabilmek için belediye başkanlarının kendi adamları olması gerektiğine inandırılan Demirel özellikle İzmir, Ankara ve İstanbul belediye başkanlıklarını üzerinde titizlikle durmuştur.

«AP'nin temelinde demokrasi harcı vardır. Demokrasiye inanmış, gönül vermiş insanlarız» dedikten sonra «Ancak partililikte parti menfaatleri vardır, Menfaatler neyi gerektiriyorsa, o yapılır» cümlesini ekleyip niyetini AP Genel Yönetim Kurulunda açıklayan Demirel, Ankara'dan Oğuz Aygün, İrfan Erdem Nuri Teoman'ı, Trabzon'dan Murzaffer Koriü ile Nedim Bayazit'i veto etmiştir.

AP Genel Yönetim Kurulu kararını gazetecilere açıklayan Genel Başkan Yardımcısı Sadık Perinçek şöyle konuşmuştur: «Terimî yanlış kul-

lanıyorsunuz. Veto değil, yoklama dışı bıraktık». Bu sırada, toplantıdan çıkan Talât Asal Perinçek'e «Ne yaptınız Sadık Bey? Hani açıklanmamasını kararlaştırmıştık? Genel Başkanı ne diyeceksiniz?» diye çıkmıştır. Açıklamayı yaptıktan sonra tekrar AP Genel Yönetim Kurulu toplantısı çalışmalarına katılan Perinçek'e, Genel Başkan Demirel, kurgunluğum iri dudaklarını sarkıtarak belirtmiştir:

Demirel'in tutumu AP'yi kaynağan kazan haline getirdi

İzmir ve İstanbul'da Belediye Başkanlığı konusundaki çekimdede «Veto» yerine, su altından çahşmayı seçen Demirel, Ankara'da teşkilatın isyanına rağmen Ekrem Barlas'ı tek aday göstermiştir. Barlas'ın seçime tek olarak girmesini sağlamak için öte-

ki adayların veto edilmesi, Masonlar ile Müslüman Kardeşler mütarekesinin bozulması sonucunu doğurmuştur.

İstanbul'da Fabry Atabeyli'yi destekleyen ve bunu sağlamak için İsmet Sezgin'i özel olarak görevlendiren Demirel, İzmir'deki çatışmanın dışında kalmayı yeğ bulmuştur. Kibar - Karaoğlu çatışması, senato ön seçimlerini Karaoğlu takımının kazanması açısından değerlendirilirken, her iki tarafa da «Mavi Boncuk» verilmesi uygun görülmüştür. Fakat ne İzmir'de dağıtılan «Mavi Boncuk» ne, Atabeyli için İstanbul'a gönderilen İsmet Sezgin, ne de Ankara'da «zatın seçimi» kazanamayız onun için Barlas terçili edildi» gerekçesi, Türkiye'nin bu üç büyük şehrinde Genel Merkez ile teşkilat arasındaki çatışmayı önleyemeyecektir. AP'nin ilk büyük kongresinde bu konular ve «Demirel Sultas» kurma yolundaki çalışmalar genel kurula getirilerek büyük gürültü koparılacaktır. Büyük Kongre'ye kadar geçecek sürede içinde, Müslüman Kardeşler-Eski Demokrat işbirliği başarı ile uygulanıp bir de güçlü aday bulundu mu, Demirel'in Genel Başkanlığı tekrar ele geçirmesi bir parça güç olacaktır.

CHP'de Ortanın Solu - Göbekçiler mücadelesi

Cumhuriyet Halk Partisi'ndeki mücadele ise, Ortanın Solcuları ile Göbekçiler arasında geçmektedir. Senato ön seçimlerinde Göbekçiler ile Ortanın Solu arasındaki denge korunmuştur. Fakat CHP için önemli olan ön seçimler değil esas senato seçimleridir ve yürürlükteki seçim kanununa göre CHP'nin vereceği fire, Göbekçiler ile Ortanın Solu arasındaki mücadelenin değerlendirilmesi imkânını verecektir.

Haşim İşcan ve Halil Sezai Erkut örnekleri, iktidarda olmadıktan sonra Belediye Ba-

ÜNİVERSİTE CİNAYETİNİN ARDINDAKİ GERÇEKLER...

İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi Dekanı Saffet Müftüoğlu, 24 Nisan 1968 günü kendisinden iki yıl önce vize alamayan öğrencisi Erdil Koçkan tarafından öldürülmüştür. Öldürülen Müftüoğlu, 1919 yılında Marmaris'te doğmuştur. 1943 yılında İstanbul Yüksek Mühendis Okulunu bitirmiş, 1950 yılında asistan olarak Teknik Üniversite'ye girmiştir. 1953 yılında doçent olmuş, 1957 yılında Federal Almanya'ya giderek doktora yapmış ve 1963 yılında profesörlüğe yükselmiştir. Evli ve iki çocuk babası olup, iki yıldan beri Makine Fakültesi Dekanı bulunmaktadır.

Müftüoğlu'nı öldüren öğrenci Erdil Koçkan 23 yaşındadır. Ünye'de doğan Koçkan, üniversite öncesi öğrenimini İstanbul'da yapmıştır. Ortaokul ve lise döneminde iftihar geçen öğrenci yardımlarla okumakta olup, babasız bir gençtir.

Olaydan sonra profesörü öldürmesinin şeklini ve sebebini açıklayan öğrenci şöyle konuşmuştur: «Müftüoğlu bana iki yıl önce vize vermemişti. Bu yüzden ben bir yılını kaybettim. Bu benim için bir sürü problemlerle başlangıcı oldu. Başta boş dolaşmak beni mahvediyordu. Maddi durumum da kötüydü. Dün sabah

okula geldiğimde hocamı öldürmeyi düşünmüyordum. Sadece meselelerimin müsebbibi olarak onu görüyordum. Sonra intikam almak bırıma kapıldım. Bir müddet kapsının önünde bekledim ve karşıma çıkınca da bıçağı sapladım. İki kılı öldüğüm için kendime hakim değildim. Ama, yaptığımın pişmanlık duyuyorum. Zira üniversite tefessüh etmiş bir müessesedir. Hocalardan da öğrencilerden de bir çoğu birer ruh hastasıdır. Bu hadiseyi üniversitenin bugünkü perişan halini düzeltmek ve bu perişanlığa sebep olan öğretim üyelerini ihaz için yaptım.»

Üniversite çevrelerinde büyük üzüntü yaratan olayın nedenleri araştırılmaya başlanmış ve çeşitli etkenler sıralanmıştır. Bu arada en çok sözü edilen etkenlerden biri üniversite eğitim düzeyindeki aksaklıklar olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz olayla ilgili olarak yaptığı açıklamada üzüntülerini belirttikten sonra «Üniversitemizde öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında bu tür anormal olayların doğmaması için yeni bir anlayış içinde öğretim üyeleri ve öğrencilerin işbirliği yapmaları gerekir. Çeşitli etkenler arasında bunların ve hocasını öldürme kadar varan öğ-

rencinin bu olayı yapış nedenini lylee düşünüp bulmak gerekir. Asıl olan, öğrenciyi bu tür harekete iten nedenlerin ortadan kaldırılmasıdır» demiştir.

Bilindiği gibi üniversite eğitimi, büyük umutlarla başlayan öğrencilerinin bir çoğunda büyük yıkımlara sebep olmaktadır. Sıfı öğrenci yurdunun balkonundan atılarak intihar eden gencin kanı henüz kurumamıştır. İstanbul Üniversitesi medikososyal merkezine başvuran 28297 öğrenciden 2737'si ruhi sarsıntıdan, 1271'si sinir sistemi hastalıklarından tedavi görmüşlerdir. Yani başvuruların yüzde 14'ü kendilerini dengesizlik içerisinde hissetmektedirler. Bu bozuk eğitim sisteminin en belirgin belgesidir.

Bu dengesizliklerin sebepleri 250 sayfalık kitapların yerine 2500 sayfalık kitaplar okumak zorunluluğunda, sadece öğrencilerin yüzde üçüne 242.5 lira verebilen burs sisteminde, 60 lira ödenecek 8 kişinin bir arada yatdığı yurt odalarında iki yıl üstüste sınıfta kalan öğrenciyi üçüncü sınıfta dahi olsa kapı dışarı bırakan yönetmeliklerde ve tepeden turnağa bozuk eğitim sisteminde aranmalıdır.

Yeni İntiharlar, yeni cinayetler ancak bu şekilde önlenir. Yoksa seçici gazetelerin yaptığı gibi bu olayda da «komünist parmağı» arayarak değil...

Osman AROLAT

Sosyalistler, unutmayınız!

Önümüzdeki mahalli seçimler ve kısmi senato seçimleri Türkiye İşçi Partisi'nin gücünü göstermede bakımından büyük önem taşımaktadır. Seçimde oy kullanmak her sosyalistin kaçınılmaz görevidir. 3 Mayıs gününe kadar seçmen listelerinde isminizin olup olmadığını kontrol ediniz ve yoksa derhal itiraz ediniz. Unutmayınız ki, her oy sosyalist harekete büyük güç katacaktır.

kanlığını almanın yararlı olmadığını gerçeği açığa çıkarmıştır. Ancak, Belediye Başkanlığı için yapılan ön seçimler, Orta'nın Solu'nun gücünü ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. CHP Genel Merkezi, Senato ve Belediye Başkanlığı ön seçimlerini kendi gücünü kontrol açısından değerlendirmeye çalışmaktadır.

Köylüler Amerika'yı kovuyor

Samsun'un çeşitli köylerinden 125 köylü geçen hafta bir araya gelerek «Amerika seni istemiyoruz» başlıklı bir bildiri yayınlamışlardır. Bütün Samsun'da dağıtılan bildiride özetle şöyle denilmektedir: «Yıllar önce yurdumuza girdin. Seni hoş bildik. Bize yardım ediyorsun sandık. Ama anladık senin pis niyetlerini. Sen sadece kendi

çıkartılarını düşündün, bizleri adam yerine koymadın. Türklerin de haysiyeti, şerefi var demedin. Bilmiyorsan sana hatırlatalım. Biz bu yurttan İngiliz gibi, Fransız gibi sömürgeci devletleri baltı ile, girebi kovduk. Hâlâ köylerimizde bu savay hikâyeleri anlatırsın. Artık pis niyetlerini anladık. Seni kovmanın zamanı geçiyor. Ya pıhtı pırtını topla defol git, ya da biz defetmesini biliriz. NATO'nu da, süt tozlarını da, sakızlarını da, gazozlarını da başına çal. Biz dilenci değiliz. Ulan daha duruyor musun? Yetmedi mi bu kadar rezalet? Kovuyoruz seni... Defol yurdumuzdan... Petrolümüz için defol... Madenlerimiz için defol... Bağımsızlığımız için defol... NATO'nu da al başımızdan yine defol... Yoksa işler kızacak...»

Bir yabancı sermaye skandalı daha!

Türkiye'de yatırım yapmak için izin alan firmaların, kimler olduğunu ve çalışma alanlarını öğrenmek için «Yabancı Sermaye Yatırım Klavuzu» adlı kitaptan edinmek lazımdır.

1967 yılında Ticaret Bakanlığı Yabancı Sermaye Şubesi Müdürü Kâzım Oksay'ın kitabından bir adet temin edebilmek için, «P.K. 151, Bakanlıklar ANKARA» adresine mektupla başvurmak gerekmektedir. Kitabın 81'inci sayfasında yatırım yapmak için izin alan yabancı firmaların adları ve çalışma alanları tek tek sıralanmaktadır.

Maden aramak
için 18 milyon
liralık yatırım

Burada yer alan «FARBWERKE HOECHST AG» Alman Firmasının üzerinde parmağımızı koyalım ve okuyalım. Der ki kitap:

«Farbwerke Hoechst AG, Yabancı Sermaye Kanunundan maden arama konusunda yararlanmaktadır.»

Şimdi bakalım özellikle geri kalmış ülkelerle iş yapan bu Alman firması, gerçekten Türkiye'ye getirdiği 18 milyon liralık sermayesini «Maden Arama» işlerinde mi kullanmaktadır?

«Farbwerke Hoechst AG» Firması 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu gereğince, Yabancı Sermaye Komitesine başvurarak «Maden Aramak» için Türkiye'de 18 milyon liralık yatırım yapacağını bildirmiştir. Müracaat komite tarafından olumlu karşılanmış ve komitenin kararı Bakanlar Kurulunca onaylanmıştır. Bunun üzerine «Farbwerke Hoechst AG» firması Maliye Bakanlığı ile anlaşmış ve bu anlaşmada maden arama için yatırım yapacağını açıkça belirtmiştir.

Maden arama
yerine ilaç kon-
feksiyonculuğu

Türkiye'de özellikle ilaç, boya ve tekstil konusunda ün yapmış «Farbwerke Hoechst AG», maden aramayı bir kıyıya bırakarak, çok daha ilginç ve kârlı bulunduğu ilaç konfeksiyonculuğuna yönelmiştir. Firma ilaç konfeksiyonculuğu yaparken, kanunun şart koştuğu, ilaca giren bir hammaddenin sentezi için gerekli kurulumları yolundaki hükümleri çiğnemiştir. Merak edilen nok-

Son Türk-İş Büyük Kongresi'nde yine eski işbirlikçi kadro seçimi kazanmış, işçi sınıfını uyutup egemen sınıflar hesabına düzeni sürdürmek için AP'li ve CHP'li sendikacılar Türk-İş Yönetim Kurulu'nda bir araya gelmiş, bir Seyfi Demirsoy, bir Halil Tunç, bir Ömer Ergün yine Amerikan doları ile beslenmek üzere mükellef koltuklara yerleşmiştir.

Ama bütün bunların yanında, Türk-İş Kongresi bir başka ismi de birinci plana çıkarmıştır. Bu, Çetin Altan'ın lanetlenmesine karşı çıkmak mertliğini gösteren ve bu yüzden alçakça saldırılara uğrayan sendikacı Bekir Yenigün'dür.

Bekir Yenigün, 1934'te Erzincan'ın Kemaliye'sinde doğmuştur. 1957'de Karayolları'nın amele kadrosuna girmiş, 1960 Aralık ayında arkadaşlarıyla birlikte Karayolları İşçileri Sendikası'nı kurmuştur. O sırada Karayolları 12. Şube torna ustası olan Bekir Yenigün, sekiz yıldan beri sendikanın bütün yönetim ve yürütme kurullarında görev almış, 1965'ten beri de sendika başkanlığına getirilmiştir. Sendika, 1963'te aynı işkolundaki diğer bölge sendikalarıyla birleşerek Yol-İş Federasyonu'nu kurmuş ve Federasyon aynı yıl Türk-İş Konfederasyonu'na katılmıştır. Yenigün, aynı zamanda Yol-İş Federasyonu'nun da yönetim kurulu üyesidir.

Evli, bir çocuk babası olan Yenigün, gösterişsiz, ülkücü, bilinçli sendikacı tipinin örneğidir.

Türk-İş Kongresi sona erdikten sonra İstanbul'a dönen Bekir Yenigün, zorbalık olayı ve Türk-İş'in tutumu hakkında ANT'ın kendisine yönelttiği soruları şöyle cevaplandırmıştır:

«Türk-İş kongresinde siyasi hedef tutan zorbalığın kışkırtıcısı ve yapıları kimler?

— Olayın kahramanlarının adı basına aynen intikal etti. Gazetelerde sayılan isimler. Hâdisse bazı gazetelerin biraz da abartarak yazdığı şekilde gelişti... Yalnız bir şey yazmadılar gazeteler; Bana saldırılara «iki yıl sonra yüzünüze tükürecek bile insan bulamayacaksınız.» diye bağırın arkadaşların da kongrede bulunduğunu.

ta, maden aramak için izin alan bu Alman Firmasının, yatırımlarda yerli ürünlerin kullanılması hakkındaki yönetmeliği de hiçe sayarak, aydınlatma ve alçak gerilim tesisleri, beslenme tesisleri, mutfak eşyaları, vakum pompaları, basküller, torna makineleri, buzdolapları, kablo ve mutfak eşyaları nasıl getirilebildiğidir. Maden aramak için yurdumuza getirdiği 18 milyon lira sermayeyi aldığı izinle hiç ilgisi olmayan işlere yatıran «Farbwerke Hoechst AG» gerek royalty, gerek hisse karşılığı kârlarının karşılığını rahatlıkla transfer edebilmektedir. Yabancı yatırımlarının karşılığını da almaya başlayacaktır.

Yabancı sermaye istediği gibi at oynatıyor

Buraya kadar ele alınan işin bir bölümüdür. İkinci bölümde, Farbwerke Hoechst AG'nin uzman adı altında Türkiye'ye getirdiği kimselerdir. Sayıları on'u bulan bu uzmanlar, Maden Arama alanında çalışmak için gelmişler, fakat Türkiye'ye ilaç, boya, tekstil, sun'i

Dövülen sendikacı konuştu: Türk İş de değişecek!

Babür KUZUCU

«Türk işçi sınıfı mücadelesi içinde Türk-İş'in bugüne kadarki ve bugünkü yeri ve tavrı nedir?

— Türk-İş'in dün de, bugün de ağızdan düşürmediği ilke aynı: Partiler üstü kalma yutturmacası... Aslında işçi sınıfını politik eyleme sokmama kavgasıdır bu. Daha doğrusu işçi sınıfının politikadaki yerini hâkim sınıfların ve onların partilerinin yöreğinde bırakmak. Ama o oyunun dar boğazına dayanıldı artık. Bu kongrede görülmeye başlandı bu. Önümüzdeki dönemde gerçekler daha da su yüzüne çıkacak. Sendikalar Toplu Sözleşmelerle işçiyi, göstermelik de olsa, yeni haklar sağlayamayacak meselâ. Çünkü geçtiğimiz dönemde Toplu Sözleşmelerle sendikalara tavis en çok Devlet kasasından, Devlet işyerlerinde verildi. Devletin mali dengesi içinde imkânsız artık bu. 46'larda sendika kurmak neyse, Toplu sözleşmelerle hak almak da odur bundan sonra.

— Bu dar boğazda Türk-İş işçi sınıfının etkin olarak politikaya girme gereğini tabanın gözünden kaçıramayacaktır.

— Bu gerçek önünde ya politikasını değiştirecek, ya kendi değişecektir. Daha doğrusu ikisi birden...

«Nasıl?

— Örneklerini pek yakında göreceğiz. Türk-İş'in bugünkü yönetim örgüsü dayandığı tabanı temsil etmekte uzaktır. Uyanan taban bu örgütlü hem nitelikte hem nicelik olarak değiştirecektir.

«Sizce, sendikaların politika dışında kalmaması hangi biçimde bir eyleme gerçekleşmelidir?

— Bugün için, seçimlerde, kendinden yana bir programı olan siyasal partiyi destekliyerek. Tabii bu «kendinden yana» lığı değerlendirirken gözönüne alınacak şey kısa vadede çıkarlar dizisi değil, söz konusu siyasal parti yapı ve programının işçi sınıfının tarih içindeki gelişme yönü açısından tehliktir.

«Yol-İş Federasyonu Başkanı Halit Misirlioğlu bir daha Türk-İş kongresine giremeyeceğini söyledi olay günü...

— Kendi durumunu sarsmamak için o günkü şartlar içinde söylenmiş bir söz... Türk-İş içinde sürdüreceğiz kavgamızı... Demin de söyledim, Türk-İş de değişecektir.

iplik, kimyevi maddeler ve frigen konularında çalışmayı daha uygun bulmuşlardır.

Bu olay, bir çok bakımlardan önem taşımaktadır. Birincisi, Türkiye'ye gelen yabancı sermaye'nin, asıl amacının kendi çıkarı olduğu ve emmürü düzeninden yararlanmak için Türk kanunlarını hiçe saydığını ortaya koymasıdır. İkincisi, Türkiye'deki yabancı sermayenin tam bir başboşluk içinde bulunduğu ve her türlü kontrolden uzak, istediği gibi at oynattığıdır. «Kırat'ın iktidar» nda yabancı sermayenin, Türkiye'de istendiği gibi at oynatmasını da olağan karşılamak gerekir.

Dâva ve kitap toplatma fırtınası devam ediyor

Diyarbakır'daki Doğu Mitingi'nde yaptıkları konuşmalardan dolayı Ağır Ceza'da yargılanan Doğu'lular mahkemede toplu halde...

Fakir Baykurt ve Bahri Savcı, Toplu Basın Mahkemesi'nde ifade veriyor

Bir yandan seçim müca-
delesi devam ederken,
bir yandan da iktidarın estir-
diği dâva ve kitap toplatma
fırtınası gün geçtikçe şiddet-
lenmektedir.

Geçtiğimiz hafta, AİSEC O-
layı sanıklarının duruşmasın-
da yargıç ile avukatlar arasın-
da yine şiddetli tartışma-
lar olmuş, gençleri tahliye et-
tirmeyen 4. Asliye Yargıcını
avukatlar üçüncü defa red-
detmiştir.

Devlet Bakanı Seyfi Öz-
türk'ü AİSEC toplantısında
protesto ettikleri için 4. Asli-
ye Ceza Mahkemesi'nde yar-
gılanan gençlerin ve avukat-
larının konuşmaları Yargıç
Sıtkı Karabel tarafından özel
olarak getirilen bir ses alma
cihazıyla tesbit edilmiştir. Bu-
na karşılık, Baro gözlemcisi
olarak duruşmayı izleyen üç
avukatla birlikte sanıkları sa-
vunan 26 avukat da duruşma
sonunda, yargıcın usulsüz ha-
reket ettiğine dair bir tutar-
nak imzalamışlardır.

Son duruşma ile ilgili ola-
rak İstanbul Barosu tarafın-
dan da Yüksek Hâkimler Ku-
rulu'na şikâyet edilen 4. As-
liye Ceza Yargıcı Sıtkı Kara-
bel, tarafgir tutumundan do-
layı sağcı basın tarafından
hararetle desteklenmektedir.
Ümmetçi Bugün Gazetesi'nin
yazı işleri müdürlerinden Hil-
mi Karabel'in kardeşi olan
Yargıç Sıtkı Karabel'e gerici
bazı kuruluşlar tarafından da
buketler verilmiş ve bu tutu-
munu devam ettirmesi isten-
miştir.

Öte yandan 1967 - 68 öğre-
nim yılı açılış töreni sırasın-
da yayımladıkları bildiri sebe-
biyle İ.T.Ü. ile İ.T.Ü.T.O. Fi-
kir Kulüpleri yöneticileri a-
leyhine «sınıfları birbirine kar-
şı tehlikeli surette tahrik et-
mek» iddiasıyla açılan dâva-
nın görülmesine geçen hafta
başlanmıştır. Öğrenciler, bül-
tende esas itibarıyla öğrenci
sorunlarıyla yurt sorunları a-
rasındaki ilginin incelendiği-
ni belirtmişlerdir.

Geçtiğimiz sonbaharda Di-
yarbakır'da düzenlenen Doğu
Mitingi'nde «millî güvenliği

bozucu ve bölücü faaliyette
bulundukları ve konuşmalar
yaptıkları» gerekçesiyle hak-
larında dâva açılan onbeş ki-
şinin duruşması geçen çarşam-
ba günü Ankara Birinci Ağır
Ceza Mahkemesi'nde başla-
mıştır. Necip Başak, Hasım
Akhuzur, Cahit Dülger, Hüse-
yin Kıraz, İdris Arıkan, Seyit
Elçi duruşmaya gelmemiş,
sanık Avukat Nurettin Yıl-
maz, Avukat Kemal Türkay,
gazeteci Edip Karahan, Dâ-
va Vekili Bahri Borçkaya, çift-
çi Tahir Öktem, Avukat Yur-
nus Kovak, Avukat Adil Dos-
yele, çiftçi Yahya Bozkurt,
Hukuk Fakültesi öğrencisi
Nevzat Naz, savcının iddialar-
ını reddederek konuşmaların
polisce banda alındığını, band-

ların savcılıkça dinlendiğini,
bazı konuşmaların polis tarar-
ından banda eklendiğini söy-
lemişlerdir.

Türkiye Öğretmenler Sendi-
kası Genel Başkanı Fakir
Baykurt ile Türkiye Öğret-
men Dernekleri Millî Federas-
yonu Genel Başkanı Prof. Bah-
ri Savcı da geçen hafta An-
kara Toplu Basın Mahkeme-
si'nde «öğretmenleri direnme-
ye çağırdıkları» için yargılan-
mışlardır.

Son zamanlarda her çar-
şamba günü ana-baba günü-
ne dönen Toplu Basın Mah-
kemesi'nde savcıdan sonra
konuşarak savmasını yapan
Bahri Savcı, politika ile ten-
kidin farkını belirterek, «Ya-
şadığımız yüzyılda haklar dev-

let kapısından lütuf ve âtîfet
olarak istenmez. Hükümet
politikasını eleştirmek, poli-
tika yapmak değildir. Eğer
savcının çizdiği mantıktan gi-
dilseniz, bu dâvayı incelerken
mahkemeniz de politika yapmış
olacaktır» demiştir.

Kitap toplatma konusunda
son yılların en ilgi çekici ka-
rarı ise, geçen hafta Fransa

Kültür Bakanı André Mal-
raux'un geçenlerde Türkçe-
ye çevrilen ve Ağaoğlu Yayın-
evi tarafından yayınlanan «U-
MUT» adlı ünlü romanının
toplatılması olmuştur. 4. Sulh
Ceza Mahkemesi'nin aldığı
toplatma kararında, «kitapta
komünist propagandası yapıldığı»
ileri sürülmektedir. Ro-
manında İspanya içsavaşını
inceleyen Malraux, General de
Gaulle'un iktidara gelişinden
beri Kültür Bakanı ve aynıza-
manda Cumhurbaşkanı'nın baş-
danışmanlarından biridir.

Ayrıca geçenlerde, yayımla-
dığı bir kitap yüzünden sor-
guya çekilirken adliye bina-
sında can veren Gün Yayın-
ları Sabibi Mehmet Ali Ermiş'in
bir başka kitabı hakkında da,
ölümünden on gün sonra
kovuşturma açılmıştır. 4.
Sulh Ceza Yargıçlığı, savcı-
nın isteği üzerine, Lenin'in
«Marksist Eylemin Çocukluk
Hastalığı ve Devrim Strateji-
si» isimli kitabının toplatıl-
masına ve komünizm propa-
gandası yapıldığı iddiasıyla
sorumlular hakkında dâva a-
çılmasına karar vermiştir.
Ancak, Mehmet Ali Ermiş
artık hayatta olmadığı için
kendisi hakkında dâva açıla-
mayacaktır. Yayıncılarına kar-
şı girişilen terörün kurbanı
olan Ermiş'in ölümünden son-
ra da savcılar tarafından ra-
hat bırakılmaması, büyük ü-
züntü konusu olmuştur.

Türkiye'de Emperyalist Sar-
vaş Stratejisi isimli kitap da
yine «komünizm propaganda-
sı» yapıldığı gerekçesiyle İs-
tambul Basın Savcılığı'nın iste-
ği üzerine 4. Sulh Ceza Yar-
gıçlığına toplatılmıştır.

Seçimin yaklaştığı bir sı-
rada dâva ve kitap toplatma
fırtınasının şiddetlenmesi, dik-
katı çekicidir

Vay onlara! Oylar TİP'e!...

Şimdilerde kalktı galiba o âdet, belki
de kalkmamıştır; eskiden 23 Nisan günleri,
ilkokullarda bebeler hükümetçilik oynar-
lardı... Sözüm ona, o gün, çocuklar devlet
yönetimini devralırlar, aralarında işbölü-
mü yapar, icra-yı hükümet ederlerdi... Ve
nedense, ve ola ki, benim gittiğim kent
okullarında, yönetilen olma ya kimse ya-
naşmazdı, herkesin gözü yukarıda, bü-
yük koltuklardaydı... Çocuklar, babaları
gibi, sıraların üstüne tüneler, bir ağızdan
nutuk paralarlardı... Ama, yıllardan bir
yıl, bozuldu bu oyun... Oyun-bozan da ufa-
cık, cılız bir çocuktu; ilk yihydı daha
okulda... Kapıcının oğluydu galiba... Si-
niflarda da sınıf var ya, tabii, sesi-sedâsı
çıkımadığı, esamisi okunmadığı için once-
giza Temizlik İşleri Müdürlüğüne verdiler,
eline de bir süpürge tutuşturdular... Her
yıl olduğu gibi, öbür çocuklar sıraların ü-
stüne tüneyip, büyüklük taslamağa, memle-
keti nasıl müfeshhit! Demişlerdi... Ördü-
ğümüzden falan bahse başladılar...

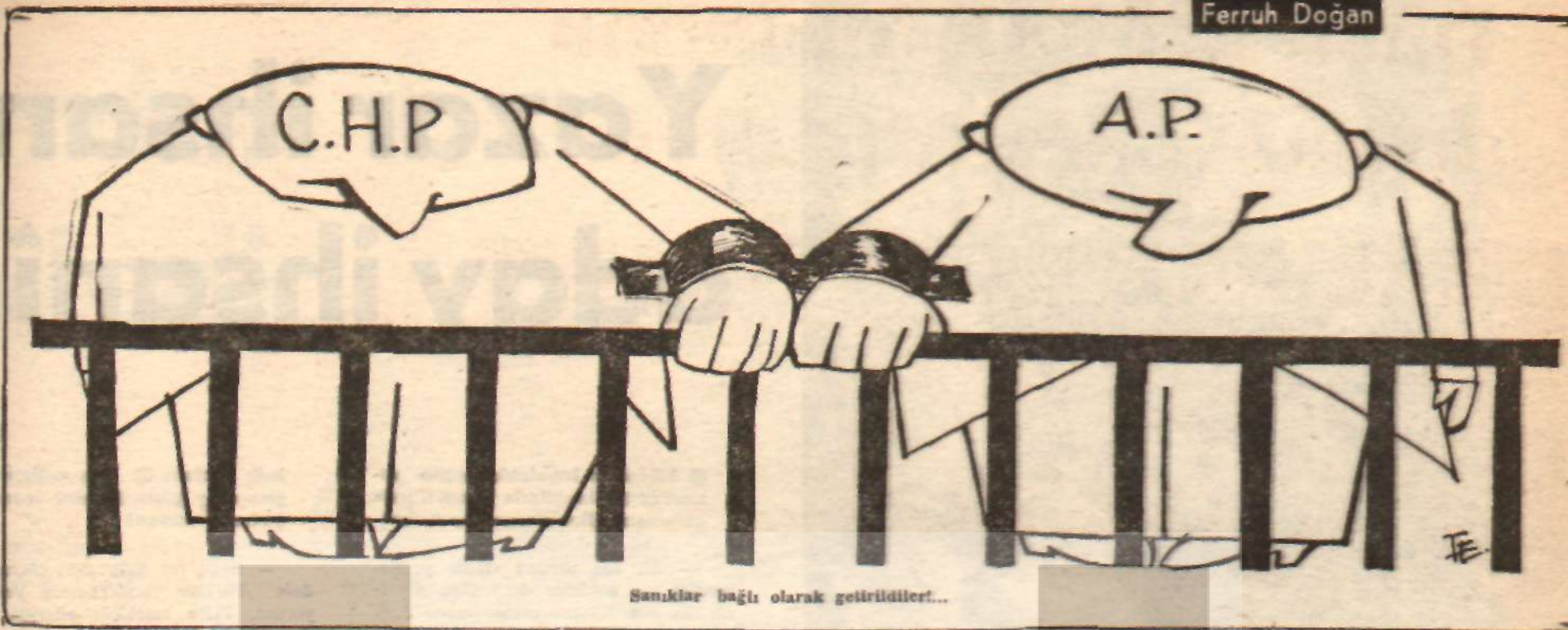
Ama o arada kapıcının oğlu, ciddiye
almış işini, hababam sıraların altına süpü-
rür, bırakmaz kodamanlara rahat rahat nu-
tük atınlarsın... Bir ikisi çıkıncak oldu, ama
aldırmadı o, pür-gayret, süpürüyor sıraların
altını... Bir ukalâ vardı, zorbanın biri, o
dayanamadı sonunda, sıradan işip, Temizlik
İşleri Müdürlüğüne bir tokat aşketti... Derken
o cılız, o bacaksız, o kapıcının oğlu, gözül
budur diye, indirmez mi süpürgeyi beyzâde-
nin kafasına... Bir feryattır koptu... Öğret-
men seyirtti, müdür koştu, doktora adam
koşturdular... Ve böylece, o yıldı hükümetçi-
lik oyunu yarıda kaldı...

Hani kussadan hisse; sözüm, TİP'i kü-
çümsemeye kalkarlarsa, biz, başa güreşce-

ğiz dedikçe, bir yandan yürekleri cız edip,
bir yandan da dudak bükenlere... Oysa biz
toplumcular, oldum-olası başa güreşmişiz-
dir, belki de kelleyi koltuğa aldığımız-
dan... Onlarsa hep desteye, bangnot deste-
lerine güreşmişlerdir... Sayın İnönü o ısl-
tılı, ama ters zekâsıyla, işin künhüne, her-
keslerden önce vardı, ve TİP'dir bizim asıl
rakibimiz, dedi. Ama biz CHP'yi rakip say-
mıyoruz ki... CHP, olsa olsa, AP'nin rakib-
besidir... Çünkü bizim rakibimiz şu-bu parti,
şunun-bunun şefi değil, bu bozuk düze-
dir... Bu güreşin sonunda hazañacağımız
ödü; koçlar, beygirler değil, Anayasa Dü-
zenidir... İnönü de bunu anladığı içindir ki,
oldum- bitim milletın kafasına İnönü'nün
Dediği Olur kâşını yerleştirmeğe çabı-
mışken, tam seçin arifesinde, yatağının ba-
şına Allâhın Dediği Olur levhasını asmış-
tır... Haklıdır ayak değiştirmekte... Çünkü
TİP'in programı, o yukarıda anlattığım
çocuğun programıdır... Ve çünkü TİP, bu
ülkede, bir HAK, bir HALK süpürgesidir,
TARİH'in süpürgesidir... Olansa karanlığı
geriligi, haksızlığı, haksızlığı, yalancı, tala-
nı, ve gâvuru süpürüp, ortabığı tertemiz
ve pırı-pırı edesiyse... Çünkü TİP, Anaya-
sa düzeninin süpürgesidir...

Onun için, yurtdaşım, oyunu TİP'e
ver ki, Oy bana, oylar bana'lar, Yüzyıl
Olan Aylar, Geçilmez Dağlar ve bu, Bozuk
Çağ bitsin!... Yurtdaşım, TİP'e oyunu ver
ki, oyuverelim bu kel dağı!... Ferhat gibi
bu kel dağı oyuverelim ki, bu yurdun su-
ları halkımızın tarlalarına da aksın!... Oyu-
nu goygoyculara değil, TİP'e ver ki, yüz
yıllardır ilk defa bu halkın gülmeyen yü-
zül gülsün!... Oyunu TİP'e ver ki, oyuvete-
lim bu kel dağı!...

Can YÜCEL

Gün seçim günüdür, gözlerimizi dört açalım!

Mehmet Ali AYBAR

AP iktidarı dışındaki bütün partiler düzenden şikâyetçi. Ama Türkiye İşçi Partisi'nden başkası emekçi halk sınıfları iktidara gelsin demiyor. Yalnız Türkiye İşçi Partisi, işçiler, köylüler, sanatkârlar, küçük esnaflar, arkasız memurlar, halktan yana aydınlar, ilerici gençler, yâni sosyalistler iktidara gelmedikçe bu bozuk düzeni değiştirmek mümkün değildir, diyor.

Bugünkü ahlâksız kapkaç düzeni, sadece horlananlar, adamdan sayılmıyan, sömürülenler için, yâni emekçiler için, halk için bozuktur. Toprak ağaları, ithalatçı ihracatçı ve montajcılar için, ağalar, beyler için bozuk değil, makûl bir düzendir. Onların şikâyeti, yalnız halkın uyanmasından, Türkiye İşçi Partisi'nin halkı uyandırıp örgütlemesinden ve genellikle namuslu yazarlar, namuslu bilim adamları ve sanatçılarla, yurtsever ilerici öğretmen ve gençlerdendir. Bu haramzadeler, hükümetin bunları daha çok ezememesinden, susturup sindirememesinden şikâyetçidirler. Haramzadeler, Amerikancılar, bütün vatan satıcıları kesenin ağzını açmışlar işçilerin, köylülerin, çalışan kitlelerin uyanmasını engellemek için her melâneti, her ihaneti, her yalanı tezgâhlamaktadırlar:

O nlar ki, hayatlarıyla bir küfrü mücessemde. Şeriat isterler, sahte ilim cemiyetleri kurdurturlar; Nurculuğu, Süleymanlılığı beslerler. Sahte hocalar yetiştirirler. Onlar ki, dolgun komisyon karşılığında halkımızın alın terini, petrolümüzü, madenlerimizi yabancılara peşkeş çekerler, Amerika'nın yurdumuzda üslenmesine göz yumarlar ve aynı kârlı işleri aynı ihanet içinde Sovyet Rusya ile de çevirmeye hazırdırlar; onlar, bu haramiler kan kırmızı milliyetçi ve Atatürkçü görünürler.

Onlar ki, köylüye toprak dağıtmaz, halk çocuklarını okutmaz, Amerika'dan, patrondan

yana sendikacılarla işçiyi uyutmaya çalışırlar; onlar ki, bu kapkaç düzeninin kirli işlerini rakam rakam ortaya dökenlere, halkı uyurup örgütleyenlere, küfürle, yalanla, taş ve sopayla uşaklarını saldırtırlar; hukuk devletinden, sosyal adaletten, demokrasiden, fikre saygıdan söz ederler.

G ün seçim günüdür. Gözlerimizi dört açıp haramilere, sahtekârlara oylarımızı kaptırmama günüdür. Türkiye'de iki çeşit vatandaş var: Bir çeşidi var ki, varlıklı ve itibarlı. Her şey onlar içindir. Herkes onların hizmetindedir. Topraklar, madenler, bankalar, fabrikalar onlarındır; çirkın politikacılar onların emrindedir; hükümetler, kanunlar onlardan yanadır. Her yerde buyur ederler onlara; baş köşe onlarındır. Bir çeşit vatandaş da, ırgat pazarlarında, fabrika önlerinde bekleyen, tarlada tezgâhta boğaz tokluğuna çalışan, hastane kapılarında, mahkeme ve hükümet kapılarında sürünen; beyin, ağarın, patronun önünde el kavuşturup boyun bükken ve daima horlanan ezilip sömürülen, adamdan sayılmıyan vatandaşdır. Sayıları 31 milyondan fazladır. Yâni millet dediğimiz kutsal varlığı meydana getiren onlardır.

Işte biz, Türkiye İşçi Partililer, onların, bu ikinci sınıf vatandaşların hizmetinde olduğumuzu mertçe ve açıkça söylemişiz, politika sahnesine çıktığımız ilk günden beri. Amacımız demokratik düzen içinde onları uyandırmak, örgütleyip bir politik güç haline getirmek ve devlet işlerinde onları, yâni çalışan ve yaratan halk sınıflarını söz ve karar sahibi etmektir. Gerçek milliyetçilik, gerçek yurtseverlik budur, halkı yüceltmektir demişiz. Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partililer en hakiki milliyetçidir. Çünkü Tür-

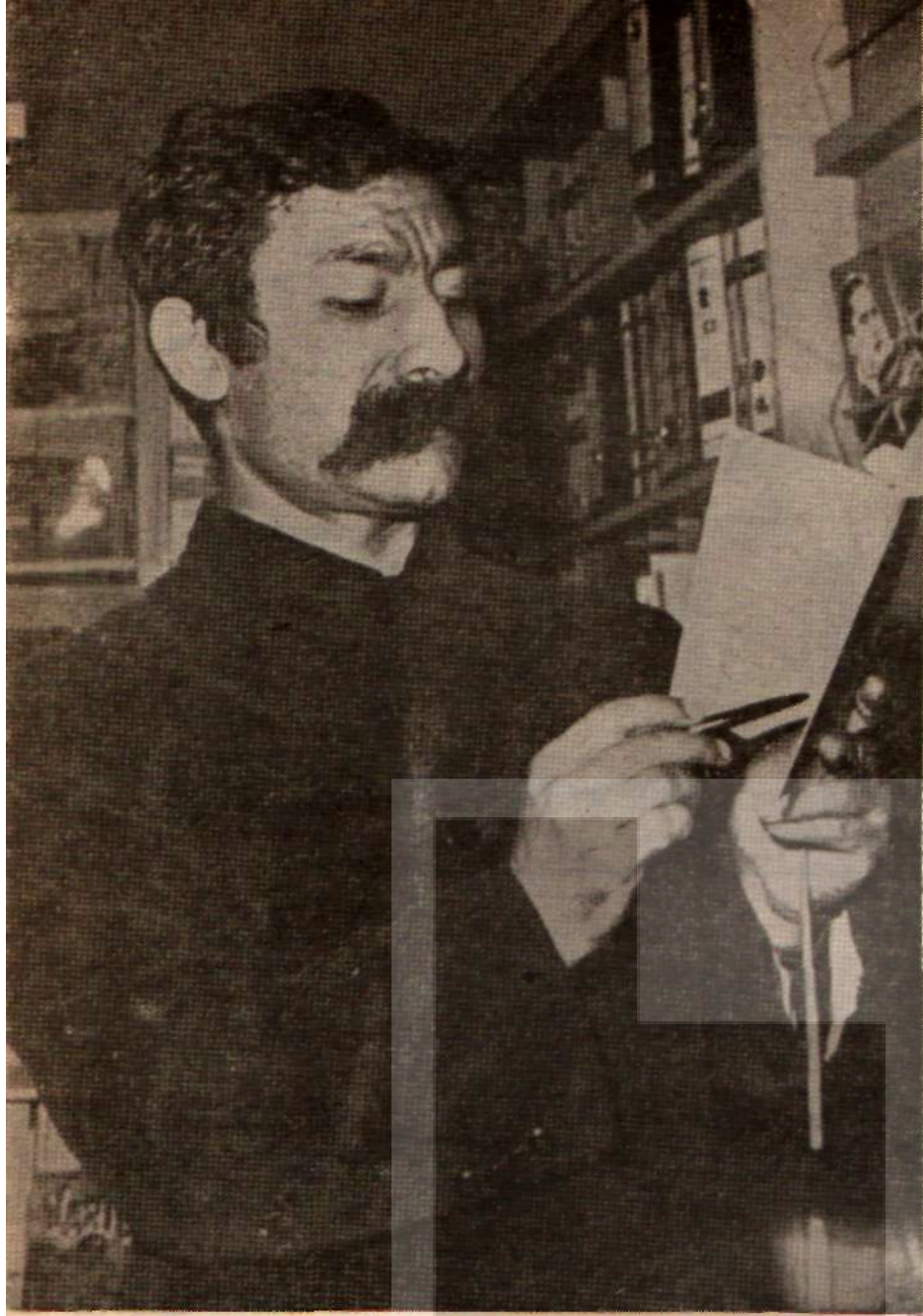
kiye İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partililer sosyalisttir. En hakiki sosyalist, en hakiki yurtsever, en hakiki milliyetçidir. Ve de bu bozuk düzeni temelden değiştirecek reformları ancak çalışan halk kitleleri başarabilir demişiz.

Türkiye İşçi Partisi'nin yapacağı reformların başında toprak reformu gelir. Kuru ziraat yapılan bölgelerde ağaların elinde en çok 500 dönüm bırakılacaktır. Sulu ziraat yapılan bölgelerde ağaların elinde en çok 100 dönüm bırakılacaktır. Özel iklim şartlarında ziraat yapılan yerlerde ise 100 dönümden de daha az toprak bırakılacaktır ağalara. Ağaların Anayasa gereğince elinden alınan bu topraklar topraksız veya toprağı yetmiyen köylü ailelerine bedava dağıtılacak ve tapuları ellerine verilecektir. Ayrıca köylüye her türlü teknik yardımda bulunacak bölge ziraat istasyonları kurulacaktır.

Türkiye İşçi Partisi iktidara gelir gelmez yapacağı bir diğer reform: dış ticareti, bankacılığı, sigortacılığı millet yararına devletleştirmektir.

Türkiye İşçi Partisi iktidarı devlet eliyle ağır sanayi dallarını kurup işletmek suretiyle gerçek kalkınma yolunu açacak, herkesten gücüne göre vergi alacak ve herkese çalışarak yarattığı değer ölçüsünde gelir sağlayacaktır.

Türkiye İşçi Partisi iftiralara, yalanlara, taşlı sopalı saldırılara göğüs gere gere; ve de üyelerinin, taraftarlarının sınırlı mâli yardımlarından başka olanakları olmadığı halde bugün varlığını dosta düşmana kabul ettirmiştir. Halkın gözünde biricik alternatif Türkiye İşçi Partisi'dir. 1960'da başa gireceğiz. Ve çalışan halk sınıflarının yüzü ilk defa gülecektir.

TİP'İN İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ADAYI İHSANİ

Korkuyorlar, korkacaklar, korksunlar . . .

Geliyoruz, geleceğiz, yakındır . . .

● Bir halk şairi olarak şöhretini başlangıçta aşk şiirleriyle yapmış-tım. Daha sonraki şiirlerini sosyal konular üzerinde yazmağa başladım. Buna niçin gerek duydum?

— Gözümü açar açmaz bugüne kadar gelen TİP dışındaki partilerin yönettiği yıkılış düzenle karşılaş-tım. Sandım ki, bütün dünyada hep böyle gelmiş ve böyle gidecek. Fakat TİP'i tanıdığım zaman, öğrendim ki, böyle gelmiş ama böyle gitmeyecek. Bunun üzerine hayal peşinde koşma-yı bırakıp gerçek olan halktan yana şiirler yazdım.

Ben ne hürsüz ne düzenbaz ne katil
Ne bir polis şefi ne de valiyim
Ben beni bileli derman arayan
Milletimin derdi ile doluyum

Sen savet bey suçlu ara onu bul
Ben kendi çağında çoğu kula kul
Çoğu sakat, çoğu yetim, çoğu dul
Olanların şairiyim dilyim.

Türkü demek suç mu oldu bu mu
Al götür dışını başka yere tak
Ben ne bir maşayım ne de bir uçak
Ben halkım, halkımın kızıyım

● TİP'i ne zaman ve nasıl tanıdım?

— TİP'i 1963 senesinde tanıdım. Daha önce, Türk halkının çoğu gibi DP sempatisini idim. Çünkü 1958'de bir cumhurbaşkanı değil de, padişah sandığım Celâl Bayar ile tanıştırl-mıştım. İki yıl aynı çevrede kalarak DP bana benimsettirildi. 1960'ta ihtil-âl olup da Menderes Hükümeti dev-rilince, uzun zaman buna akıl erdirip inanmadım.

1963 yılında TİP'e girenlerin solcu olduklarını bazı gazeteler yazı-yordu. Solcu deyince, aklıma, in-sana benzemeyen yaratıklar geliyo-rdu. Bir küçük çocuğun kafasındaki öcü kelimesi ne ise, bende de sol-cu kelimesi aynı idi. Ama bir gün Sefer Aytekin adlı bir dostumun yar-dımıyla TİP Ankara İl Merkezi'ne gidince, orada kafamdaki yaratıkları değil de, candan ciğerden sevdiğim insanları gördüm. Bu hal bana, ata-ların «Doğru diyeni dokuz köyün ko-varlar» sözünü hatırlattı. Bunun ü-zerine TİP'e gitmeye devam ederek yeni bir şeyler öğrenip günden güne kendimde gelişmeler hissettim.

De bre sazım, de bre şu benim
Dost kimdir, dışınan kim bilsin, ha
Ak alının üstündeki yazgıyı
Kıfın tersiyle alsın, ha alsın...

Yazar ihsanî s aday ihsanî sö

● Mücadele hayatında zaman za-man çeşitli baskılarla ve tehditlerle karşılaştım. Bunları açıklar mısın?

— Bir söz vardır: «Kedi yetişme-diği ete munda der» diye söyle-nir. Bu söz kitabın ortası kadar doğ-rudur. Meselâ, bir grup namuslu a-damın arasında bir namussuzu dü-şünün. Nasıl ki o namuslu insanlar kendi aralarında bir namussuz iste-mezler, ya onun namuslu olmasına sağlarlar ya da onu kendi araların-dan kovarlarsa, bir topar namussu-zun arasındaki her namuslu da öyle-dir. Namussuzu çok olan bir yerde her namuslu insanın başına gelen çirkinlikler benim de başıma gelme-yeye başladı. Bu çirkinlikler sıklaştıkça kendimi daha namuslu hissederek savaşımı ona göre veriyorum. Ve bu savaşım namussuzlara karşı gün geç-tikçe daha da keskinleşecek. Tıpkı kara günün yeşil köküne hızla inen keskin bir balta gibi...

Bana susacaksın diyen deyyuslar
Sanmasınlar beni ki ben susarım
Ben zulmü nerede görsem, orada
Ağzımın ta ortasına kusarım

Zindana girsem de, çıksam da gine
Yarası oldukça bendeki sine
Her sözümü kem gözlerin içine
Altı okka yumruk gibi basarım.

● Bu baskı ve tehditlere rağmen mücadeleden yılmadın ve hapisten çıkar çıkmaz TİP saffalarında si-yasi hayata atıldın. Bunun neden-lerini açıklar mısın?

— Hapisaneye beni leş kargala-rına benzeyen düzenin koruyucuları at-tırdı. Ve bugüne kadar gelen parti-lerin yöneticileri de benim hasipha-nede kalmam için çaba sarfettiler. Ben haklıydım. Bunu iyi biliyordum. Nitekim adaletli Türk hâkimleri bu-nun farkına vararak haklı olduğumu ilân ettiler. O halde bir haksız var idiyse, o da bu düzene sahip çıkan kafası küf tutmuş politikacıları. A-ma, TİP yöneticileri düzenbazların düzenine olduğu kadar sözlerine de inanmadılar. Ta baştan benim haklı olduğumu söyleyerek hakkı hak etti-ler. O zaman haklı bir kimsenin hak-sızlıklar safında yeri olmadığı gibi, ben de öyle yaptım. Hak bildiğim Türkiye İşçi Partisi saflarında yeri-mi aldım.

Din alıp satmaya vermişler hızı
Hele şu ağalık başlıca sızı
Horlanıp savrulan haklarımızı
Fitil fitil alacağız yakındır.

● Ve nihayet bu seçimlerde TİP seni İstanbul halkının temsilcisi o-larak milletvekili adayı gösterdi. Bir

halk şairinin ilk defa milletvekili-liğine aday gösterilmesini nasıl de-ğerlendiriyorsun?

— Evet, bir halk şairi olarak ilk defa Türkiye politikasında yer al-ıyorum. TİP'e teşekkür ederim. Ger-çi eskiden de şairler aday gösterilip meclise giriyorlardı ama onlar bur-juva partilerinin kendi düzenlerine hizmet eden Yahya Kemal'ler, Faruk Nafiz'ler, Kemalettin Kamu'lar, Ab-bülhak Hamit'ler gibi şairlerdi. Ama Aşık Noksani'ler, Aşık Müdâmi'ler, Aşık Serdar'lar, Aşık Sümmâni'ler, Aşık Şenlik ve Gâvurdağı Aşık Ha-cı'lar gibi yüzde yüz halktan yana e-

lan halk şairlerine büyük meclse gir-me imkânı tanınmadı. Bu haksızlık Türkiye İşçi Partisi kuruluncaya ka-dar devam etti. Bundan böyle hiçbir haksızlık kolay kolay devam edemez. Hele halktan yana gerçek halk şair-

«Ağacın çürüğü özünden olur.
Sözler içinde belâli, gerçek
bir sözdür bu. Ve bir halk şairinin
sözüdür.

Bugün Türkiye'de ne kadar halk şairi varsa hemen hemen hepsi Türk halkının, Türk emekçisinin ya-nındadır. Sömürücülük düzenine karşı canlarını dişlerine takmışlar savaşıyorlar. Bugünlerde Anadolu'da yüzlerce saz birden coşmuş, yok suluğa, zulme, sömürüye, soyguna karşı ver yansın ediyor. Ve bu halk şairlerinin çoğu da sınıf bilincine ermiş, emekçilerin kuracağı yeni dünyanın harımını, onlarla birlikte hazırlamaktadırlar. Halk şairinin böyle olması bir rastlantı değildir. Halk şairinin sömürülen halkın ya-rınında yerini alması, hattâ ona ö-cüllük etmesi çok doğal bir olaydır. Halk şairinin geleneğinde yüzde yâk halkla birlik olmak var.

Büyücecekte çağında halk şairinin yeri kabile beyinin yanıydı. Yönet-içlik gücünü aşağı yukarı aynı eş-likte paylaşıyorlardı. Sonraları onan-lar derebeylerinin emrine girdiler. Örneğin büyük isyan şairi Dadaloğlu içim hâlâ Kozanoğlu'nun Aşık-derler. Payaslıoğlu'nun, Küçükali-oğlu'nun, Cadioğlu'nun aşıkları vardı. Örneğin Kul Halli, Küçükali-oğlu'nun aşığıydı. Derebeyler, saray-daki aşıklarına bakarlardı. Bir de derebey konaylarını dolayan aşıklar

İsordu, söyledi

Seçim kampanyasını tüfek gibi sazımla, güfle gibi sözümle gerçekleri halkıma korkmadan, yılmadan söyleyerek yürüteceğim.

Kaba kuvvet azdı pekten
Dertler filizlendi kökten
Ağ günleri beklemekten
Göz çanağım kan kan oldu

Yurtta vurguncular çığa
Hesap sorulma kithığı
Amerikan uşaklığı
Canımı en sıkın oldu

İnsan hakkım yere düştü
Bir yerinde sabrım taşı
Yumruklarım balyozlaştı
Turnaklarım tirpan oldu

● Milletvekili seçildiğin takdirde halkına nasıl hizmet etmeyi düşünüyorsun?

— Milletvekili seçilsem de seçilmesem de haklı bildiğim insanlaım safında, şairi olduğum halkımdan yaha haksızlara karşı amansız bir savaş devam ettireceğim. Ama seçilirsem, tabii ki bu savaş daha bilinçli ve daha imkânlı olacak. Ve bunun böyle olacağını benden fazla kendileriyle savaşacağım halk düşmanları da bilir.

Gidiş tyt değil böyle gidemez
Dur demenin zamanıdır dostlar hey
Dur deyince durmayanım burnumu
Kır demenin zamanıdır dostlar hey

leri meclise girmeye başlarsa bu bütün önlenir.

Eskiden aşıkler şöyle derlerdi:

«Ferman padişahın, dağlar bizi
sındır...»

Şimdi öyle değil artık. Şimdi, ferman bizimdir, yani halkındır. Padişahlık taslayanları dağlara sürme zamanı gelmiştir.

Burjuva partilerinin demir okçesi altında ezim ezim ezilen ve oy vermekten, vergi vermekten ve asker olmaktan başka bir şey bilmeyen halkın gelecekteki tek umudu olan TİP elbette halktan yana bir halk şahsına bu imkânı tanıyacaktı. Böyle yürekten bir partiye de ancak bu yakışır. Bana açılan büyük meclisin yolu, şairi olduğum işçisiyle, köylüsüyle halkına da açılmıştır. Bu da Türkiye İşçi Partisi'nin yürekten çabaları sayesinde olmuştur.

Eğer ömrüm vefa eder
Şu dünyada kahr isem
Gidişata yön veririm
Halktan emir alır isem...

● Seçim kampanyasını nasıl yürüteceksin?

— Seçim kampanyasını, tüfek gibi sazımla, güfle gibi sözümle gerçekleri halkıma korkmadan ve yılmadan söyleyerek, benimle beraber bu gerçekleri anlatma kampanyasına katılacak olan yürekli meslektaşlarım Aşık Nesimi, Aşık Fermanı, Aşık Hüseyin, Aşık Devranı ve Nebi Dadaloğlu gibi nice nice çağının binocine varmış ozanlarla yürüteceğim.

Ben meclise girsem de bu yürütecek, girmesem de yürütecek... Bu

bir oluşumdur. Nasıl ki, döner halde olan dünyayı kimse durduramıyorsa, ki dünya durursa en büyük zelzele o zaman olur ve kompradorların özenip diktiği apartmanlar birbirine çok içmiş sarhoşlar gibi deşe deşe yıkılır. İşte bu oluşum da dünyanın döndüğü durdurulamadığı gibi hiçbir kuvvet tarafından durdurulamaz.

Kiralannmış bir el geldi
Ta tepeme çıkan oldu
Küme küme belasını
Düz yolunu yıkan oldu

Halk şiiri ve politika

vardı. Bugün bu derebeyinin konağında, yarın ötekinin... Bir de bunların dışında gezginci aşıkler vardı. Karacaoğlan gibi. Bir de Pir Sultan Abdal gibi, Şah Hatayi gibi halk önderleri, merhep büyükleri vardı. Bir de Yunus Emre gibi derişler vardı. Bir de halkın başka bir şiiri vardır ki, o şiirler kimşenin değildir, yaratının adı yoktur, halkın toptan yarattığı şiirdir. Bir bakıma adı olan büyük halk şiirleri de şiirlerini halkla birlikte yaratmışlardır.

Halk şiirini şöyle bir inceleyecek görürüz ki, halk şiiri tarihi, bir halkın gerçek tarihidir. Halkın acılarını, sevinçlerini, korkularını, felâketlerini, savaşlarını, iyi kötü yaşamışını, ayaklanmalarını, yengilerini, yenilgilerini hep halk şiirinde sarayla buluruz. Halk şiiri halkın yaşamından zerrece şaşmaz. Koca bir Yemen felâketinin acısını yalnız halk şiirimizde bütün gerçekliği, bütün acısıyla bulabiliriz:

Merhametsiz padişahlar askeri
On senedir bekletirler Hicazda
Elinden aldırım yitirdim yarı
Soyka Yemen riği koymadı bizde

Padışaha söylen yâri göndersin
Bu kanunu, bu zakkumu göndersin
Birinci Dünya Savaşı'ndaki yenil-

gimizi en güzel dile getiren de halk şiiri oldu.

Sarıkamış, Altınbulak
O dağları biz ne bilek

Diye başlıyordu halk şiiri... Sonra ekliyordu,

Yüzbaşılar, yüzbaşılar
Tabur taburu karşılar
Yağmur yağıp gün değince
Yatan şehitler ışılar

Köroğlu halkı ezen derebeylere karşı yükselen bir öfke destanıydı. Serdarı Baba da öyle, Ruhsatı da öyle...

Gezginci büyük şairler, halkın yanında ona düşman olan herkese karşı döğüştü. Derebey kapılarındaki aşıkler bile, eğer bir gün halkın başı dara gelmişse, ekmeğe yeddiği kapıyı bırakıp halkın yanında yerini aldı. Pir Sultan'lar, Şah Hatay'lar halkı ayaklandırdılar. Çağ çağ halkın dili, halkın gözü, halkın düşüncesi, halkın önderi oldular.

Türk halk şiirlerinin bugünkü yöneticilere karşı çıkışları daha Cumhuriyetin ilk yıllarında oldu. Daha Cumhuriyetin ilk yıllarında eşitsizliğe, yoksulluğa, topraksızlığa karşı şiirler gizli gizli halk arasında dolaymağa başladı. Yüzlerce şiir. Aşık Hüseyin, Talibi Coşkun'un şiirleri, Kozanlı Hakkı'nın şiirleri, Hacı'nın şiirleri halkın dilinden düşmedi. Hakkı daha o yıllarda diyordu ki:

Ey aşık ekmeği bol Çukurova
Üç beş kişiye mi verdiler seni
Kim çeltik eker bozulur hava
Cilis batırdılar kurdular seni.
Ve Kozanlı Aşık Hacı daha beter gürliyordu:

Kim çeltik eker çıkarır nifak
Ağzını açarsan yapışır şepkek (to kat)

Böyle midir elbirlikle ittifak
Efendimiz adlı köle ölüyor
Evler yıkılıyor kasa doluyor

Bu şiirler yazıldığı zaman ne demokrasi vardı, ne İşçi Partisi, ne de sosyalizm... Ama halkın şairi, halkın derilerinin diliydi ve onun isteklerini yerine getiriyordu. Halk ne kadar aldatılırsa aldatılacak doğru yolu bulacaktır. İşte onun büyük şairleri bunun en büyük tanığıdır.

Türk halk şiiri bizim çağımızda bir döğüşen, bir karşı koyan, bu bozuk düzenin üstüne yürüyen bir kırış oldu. Keskin, pırılslı ve güzel... Şimdi halk şairleri biffinefi aydınlarla, bilinçli işçilerle, bilinçli emekçilerle aynı safta, aynı bilinçle savaşıyorlar. Yüzlerce tezene karanlığın suratına iniyor, karanlığı, gerichliği, sömürücülüğü, satılmışlığı paramparça ediyor. Eşitsizliğin köküne kibrit suyu ekliyor. İşte bu şairler ordusunun öncülerinden birisi de Aşık İhsani. Türkiye İşçi Partisinin İstanbul adayı... Onu böylesine bir bilince getiren kendi gücü kadar halkın gücü

dür de. Gerçek bir halk şairi başka türlü olamazdı. Halkının yanında döğüşmese, onu sömürönlere kul köle olsaydı halk onu kusardı. Şimdi baş tacı ediyor ve koca İstanbul şehrinin Milletvekili adayı yapıyor.

Ve Türk Halk Şiiri altın çağını yaşıyor. Türk Halk Şiiri çağımızda ki kadar hiç bir zaman güzel olmadı. Çağımızdaki kadar güzel döğüşmedi. Çünkü Türk halkı hiç bir zaman böylesine bilinçli olamadı. Türk halk şiiri, Türk halkıyla aynı doğrultuda yürüyecektir. Ve bu sebepten de Türk halkı döğüşen, acı çeken şairlerini bağrına basıp kut sayacaktır. Yüzyıllar boyu.

Sözümü Aşık İhsanının çağımızın en güzel sözlerinden olan iki dizesiyle bitireceğim:

Şura batı, şura doğu demeden
Güvercinler salacağız yakındır

Ek: Sömürücülük düzenini özünden çürütecek en etkili güçlerden birisi de halk şiiri gücüdür. Aşık İhsanının dediği gibi: «Türkölery yapanlar kanunları yapanlardan daha güçlüdür. Çünkü biz şiirimi zi halkla birlikte yaparız.»

Yaşar Kemal

Amerika, devrimci
güçleri Guevara'nın
metoduyla ezmeğe
çalışıyor

Guevara'dan sonra Latin Amerika!

Engin AŞKIN (Kanada'dan yazıyor)

Güney Amerika'nın ef-sanevi ihtilalcisi Che Guevara yaşamış olsaydı, gerilla savaşıyla ilgili stratejisi-nin, savaştığı sömürgeci güç-lerce utatıp benimsendiğini bu sıralar görmüş olacaktı. Gü-ney Amerika'daki yağmacı dü-zenin «Geriller» adıyla anılan yöneticileri, Guevara'nın öner-diği gerilla tekniğine, Guevara'nın savaş yöntemiyle katıksız vermeye hazırlanmaktadırlar. Bolivya'da tuzlağa düşürülen Guevara'dan sonra, Güney Amerika'da, şimdilik ön-dersiz kalan devrimci güçler, kendilerini yaratan Guevara gerillacılığına aynen benimse-miş olan yeni bir düşmana kar-şı çetin savaşlar vermek üzere-dirler. Bu yeni düşman, Ameri-kan hükümetinin yolladığı ko-mando ekipleridir. 16 Lat'in A-merikan ülkesine gönderilen bu karşı-gerillalar, Amerikan Ordusu'nun, «Yeşil Bereliler» adlı ünlü gerilla birliklerinden seçilmiştir.

Yeşil Bereliler

Oldukça zor koşullar altın-da savaşan Güney Amerika'lı ihtilalciler, «vur-kaç» savaşın-da, diktatörlük ordularıyla ko-layca başedebilmek şansını yitir-mişlerdir artık. Yeşil Bereliler ve Yeşil Berelilerin bulunduk-ları ülkenin askerlerinden dü-zenledikleri mahalli gerillalar, ihtilaleci güçlerin stratejik üst-ünlüğünü biçimsel olarak or-tadan kaldırmış görünmekte-dirler. Kısaca deyimlemek ge-rekirse; karşı- komandolar, Guevara'nın savaş yöntemine, Guevara yöntemiyle karşılık vereceklerdir. Amerikalı Yeşil Berelilerin «özgürlüğü» koru-mak üzere gardiyanlık örevi-al yüklendikleri G. Amerika ülkelerinden Panama'da, 20 E-

kim 1967 günü düzenlenen bü-yük bir gerilla deneyi, karşı-gerillaların özellikle, silâh gücü yönünden büyük üstünlü-ğünü ortaya koydu. 20 Aralık-ta sona ermiş olan 1 aylık kar-şı gerilla manevrasını uygu-layan «Sekizinci Amerikan Ö-zel Birlikleri» savaş oyunu se-naryosuna göre:

«Panama ormanlarına - söz-de - komünist gerillalar in-dirilecekti. Komünist taraf-tarı bir diktatör tarafından devrilen ve dışardan komü-nist güçlerin çıkarma yaptı-ğı dost AMANAP devleti-nin yardım çağrısını alan B. Amerika ise, 605. Ameri-kan Hava Komando Bir-liğinin yönettiği, B. 26 ağır bombardıman uçaklarını ve T. 28 jetlerini yollıyacaktı. Çarpışmaların sürdüğü baş-ken, dost güçlere karşı, ormanlara indirilmiş komü-nist komandoların saldırı-sını önlemek üzere; uçaklar, sahici bomba ve roketlerle, ormanlara öldürücü hücum-lar yapacaklardı»

Komandolar

Bu manevranın hazırlığı, B. Amerikan Ordusu Güney Bö-lümü Komutanlığına yapılmış-tır. Panama Kanalı dolayların-daki, Fort Gulick adlı Ameri-kan üssünde brifingi yapılan bu manevrayla ilişkin harekât şubesindeki haritada oklarla belirtildiği gibi, komünist düş-man, Küba'dır. Haritada, Küba'dan bütün G. Amerikaya, yö-nelmis olan kırmızı oklar, bir başka bölümden çizilmiş ve T. Amerikayı belirten karşı-siyah oklarla birleşmektedir.

Amerika'lılar, Guevara'nın öl-dürülmesinden sonra çok geniş çapta başlattıkları karşı-gerilla hareketinin, Castro'cu ihtilalciler-i, kesin olarak yokedeceği inancındadır. Guevara'nın öl-dürülmesinden sonra, geniş bir nefes alan Pentagon, hemen bütün G. Amerika ülke-lerine yolladığı 43 komando birliğine ve bu birliklerin eği-tim yaptırıp yetiştireceği ma-halli gerilla gruplarına, Pana-ma'da düzenlenen manevraları, sık sık tekrarlatmak kararında-dır. Çeşitli G. Amerika ülke-lerine dağılan Amerikalı Yeşil

Bereliler'in en güçlü toplulu-ğu Bolivya'ya gönderilmiştir. Gue-vara'nın öldürülmesinden son-ra, moral yönünden sarsılmış olan ihtilalcilerin, kıtadaki en etkili oldukları bölge yine, Bo-livya olmaya devam etmekte-dir. Geçenlerde Honduras'ta, «Geriller» adıyla bilinen Güney Amerika'lı diktatörleri ve Yeşil Berelileri çok şaşırtan tat-sız bir sürpriz belirdi. Castro'cu gerillalar, Honduras'ta çıkar-ma yapmış ve mahalli devrim-cilerle birleşerek savaşa başla-mıştı. Panama'daki Fort Gu-lick üssünden güçlü bir Yeşil

Bereli ekibi hemen Honduras'a gönderildi.

Özel misyonlar

Yeşil berelilerin Panama'daki üs komutanı, «özgürlüğü» ko-ruma görevi yüklenmiş Yeşil Berelilerin, sadece danışman ve eğitmen olarak, mahalli geril-lacıları yetiştirmekle uğraştık-larını ve savaşa katılmadıklarını ileri sürmekte birlikte, Yeşil Berelilerin, Castro'cu gerilla-larla savaşmakla oldukları G. Amerika'da herkesin bildiği bir gerçektir. Özellikle, şu sıralar Honduras ve Bolivya dağların-da, Amerikan komandoları-nın, ihtilaleci gruplarla, savaş-tıklarına değinen yetkili Ameri-kan ve Kanada basını, doğru-layıcı kaynaklar olarak belir-tilebilir. Panama'daki Yeşil Bereliler üssünün komutanla-rından biri, «Haiti, Meksika ve komünist Küba dışında, 16 G. Amerika ülkesine yollanan ge-rillacı askerlerin yanı sıra; sa-yısı 400'ü bulan özel eğitim ekiplerinin de, harekâta görev aldığını» Robert Reguly adında, ki ünlü bir Kanadalı gazeteci-ye açıklamış bulunmaktadır. Aynı yüksek rütbeli subayın, Kanadalı gazeteci Robert Re-guly tarafından nakledilen söz-lerine göre: «G. Amerika'lı ke-lerinde, görevli olan askeri ate-şeler ve CIA ajanları, mahalli ordunun ve gerillaların eği-timsel durumlarını izlemek ve gereken ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla (USARSO) B. Ameri-ka Ordusu Güney Bölümü Ko-mutanlığıyla çok yakın bir iliş-ki kuracaklardır.» Sayısı 400'ü bulan özel eğitim ekipleri, Gü-ney Amerikalı halk düşmanla-rının sivil yöneticilerine ve on-ların askerlerine, «sahir harbi», «kışkırtma tekniği», «öğrenci mitinglerini kontrol», «moral bozucu haber yayma», «vuruş-ma ve haberleşme» konularını kapsayan sürekli bir casusluk

Che'nin ölümünden sonra da mücadelelerine devam eden Latin Amerika ihtilalcilerinden bir grup

İyi planlanan ve yürütülen bir reklam ve tanıtım faaliyeti bir müesseseye için masraf kapısı olmaktan çıkar; karşılığını kat kat getirir.

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocası Cad. no: 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Almanya'da Che'nin öldürülmesi üzerine gösteri yürüyüşü yapan gençler.

Küba, gençlik hareketlerini yorumluyor

Kapitalist toplumun iç gelişmelerinin yarattığı buhran bu ülkelerdeki gençliği geniş çapta etkilemekte; tabiatı gereği yeniye dönük, çıkarıcı davranışlara karşı olan bu kitleyi toplum dışı yaşam ve hareketlere itmektedir. Bu hareketler içinde bulundukları toplumların özelliklerine ilişkin, değişik şekillerde belirlemekte, bilinçli gençlik kesimlerinde ise örgütlü, olumlu bir siyasal mücadeleye "önüşmektedir. Bunlar ABD'den Japonya'ya dek tüm kapitalist ülkelerde yöneticiler kara kara düşündüren başlıbaşına bir sorundur.

ABD'de "Hippiler", çok değişik, egzantrik giysileri ile gündün güne büyüme eğiliminde olan büyük bir grup meydan getiriyorlar. Bu artışa paralel olarak ABD'de kuşanılmakta olan LSD ve diğer yusurucu madde tüketiminde yükseliş var. Olumsuz, yozlaşmış görünüşlerine, devamlı ça-

ğırma ve iş hayatına karşı olmalarına rağmen, kesinlikle insanlıktan ve barıştan yana çıkıyorlar. Bunun en somut örneği Vietnam Savaşı aleyhindeki gösterilerde sık sık yer almalarıdır.

Gençler, toplumun değer yargılarına karşı gelişlerine uygun olarak çeşitli ülkelerde türlü isimler altında toplanıyorlar. Hayat felsefeleri de bir ülkeden diğerine az çok değişiklik gösteriyor. Örneğin, Hollanda'da "provo"lar korünal bir şekilde yaşıyorlar, her gece aralarında paylaşmak suretiyle geçiyorlar. İtalya'da "Cappelloni", İngiltere'de ise "Mod" ve "Rockers" adlarını taşıyan gençlik grupları var...

Kuşkusuz bu hareketler, kendilerini çevreleyen, bireyi diğerleriyle sadece maddi ilişkiler kurmaya yönelten, yabancılaştıran her kapitalist toplum anlayışına karşı çıkışın ilkel ve bilinçsiz belirtisidir.

Bir de, sözünü ettiğimiz gibi ne istediğini bilen gençliğin düzeni değiştirmeyi amaçlayan örgütlü siyasal mücadelesi var. Bu olumlu çabalar Batı'nın tutucu iktidarlarına karşı güçlü birer baskı gurubu niteliğini taşımakta ve genellikle öğrenciler tarafından yürütülmektedir. ABD'de üniversitelerinde Vietnam savaşı ve askerlik görevine karşı yürüttükleri eylem hızla bütün kolejlere sıçramaktadır. "Demokratik Toplum İçin Öğrenci Birliği" liderlerinden Jeff Jones, New York öğrenci gösterilerini yorumlayarak, yeni neslin radikal davranacağını, amaçlarının bir Kuzey Amerikan devrimi olduğunu açıkça belirtmiştir.

Japonya'da Vietnam Halkını desteklemek için gençliğin yürüttüğü hareket Amerikan işlerine yönelmekte ve 7 nci Filo'nun Japon limanlarını her ziyarette binlerce öğrencinin şiddet gösterileri ile karşılanmaktadır.

Batı Almanya ise yüz onedenden beri ilk kez demokratik eylem sahne olmuş, Frankfurt, Hamburg, Münich, Mannheim, Tübingen, Heidelberg ve Mainz'de Üniversiteleri protesto haykırıları ile çınlamış, egemen sınıfların sadık hizmetkârları "Büyük Koalasyon"un ortaklarına çatılmıştır. "Hristiyan Demokrat Öğrenci Birliği" Başkanı Wulf Schomborn "Bütün organizasyon, biçimsel bir demokrasi perdesi arkasına gizlenerek, onun nimetlerinden faydalanan güçlü ekonomik grupların egemenliğine dayanmaktadır", demiştir. "Sosyalist Öğrenci Derneği" Lideri Reiche ise "politik uyanış, dayanışma ve kapitalizmin her türlü görünüşüne karşı birleşmenin gereğince" değinmiş. Federal Alman demokrasisinin bir balondan ibaret olduğunu söylemiştir. "Le Nouvel Observateur" Dergisi muhabiri duvarlarında "Yaşasın Guevara", "Kahro'nun Amerikan emperyalizmi" yazılı sloganları bu-

lunduğu dernek binasında, Batı Berlin gençlik liderlerinden Dutschke'ye yönelttiği bir soruya karşılık "Batı toplumunun çürümüş olduğu, kurtuluş için herici Almanların "Çün-cü Dünya'nın ezilen ulusları ile elele vermek zorunda bulunduğ" cevabını almıştır. Yine bir kaç hafta önce Nürenberg'de toplanan ve yoğunlukla gençlerin katıldığı Alman Sosyalist Partisi Kongresi'nde Sosyal Demokrat Partisi Lideri ve Dışişleri Bakanı Brandt "Halk Düşmanı", "Sahte Sosyalist" çığlıkları ile karşılanmış, tartaklanmaktan zor kurtarılmıştır.

Roma Üniversitesi'ndeki son gösteriler devrimci. İtalyan gençliğinin de yeni, heri bir düzenden yana mücadelesinin en yakın örneğidir. Bu gösteriler sırasında gençler Vietnam Milli Kurtuluş hareketine bağlılıklarını belirtmiş. "Üniversite binasına Vietkong bayrağı çekmeğe kadar götürmüşlerdir.

Bütün bu davranışlar, çürümüş kapitalist toplumların uyandırdıkları yeni nesillerin, insancıl bir toplumu kurmak ülküsünde, tarihsel akışın heriye dönük çarklarına hız katmak için eyleme geçtiklerinin su götürmez kanıtıdır...

Çeviren: BEHZAT TANÇ

1966 yabancı roman armağanı

ECE YAYINLARI: 1

JERZY KOSINSKI
BOYALINOS roman

Bu roman çağımızın en büyük belgelerinden biridir.

1 Mayıs'ta bütün kitapçılarda

Genel Dağıtım: GE-DA, Nuruosmaniye caddesi İstanbul
Ant Der: 449

Vine Almanya'da basın kralı Springer'i protesto etmek üzere gençlerin düzenlediği mitinglerden biri

edimini uygulamakla görevlendirilmiştir. USARSO komutanlığı, durumun önemi gereğince, ihtiyaç halinde, Fort Carolina'daki Fort Bragg'de bulunan ve Orta Doğu bölgesindeki ülkelerle ilgili kılınan komando ve eğitim birliklerinden de, yardım isteme yetkisini almıştır. USARSO'nun yüksek rütbeli askeri şeflerinden birine göre: "Amerikan gerillaları, şimdiye kadar görev aldıkları bölgelerde, kimseyi

nun varlığı, böylece sağlamlaştırmış görünmektedir. Ancak, sefaletin, diktatörlüğün ve askeri faşizmin hızlandığı devrimci tepkilerin, Amerika'dan takviyeli "Goriller" yönetimine karşı yaygın bir ayaklanma dönemine girmeleri sürpriz olmayacaktır. Şimdilik, çağlarda sürüp giden bölgesel direnme, şehirlerde hızla büyüyen birikimle birlikte, karşı güçlerin bütün üstünlükleriyle baş edebilecek bir dönüşüme yönelmek özelliğindedir.

öldürmemişlerdir ama, bir uçak dolusu Yeşil Bereliliyi, uçakın Bogota'da düşmesi sonucu kaybetmiş bulunmaktadır. Güney Amerika'da başlatılan bu geniş karşı-gerilla hareketinin mahalli güçlerle ilgili bölümü için "Goriller" görevlendirildiği 150 general, Panama'ya'ı üstte gördükleri kursu bitiren, ülke, rine dönmek üzeredirler. B. Amerikalı askeri uzmanlar, 230 milyonluk G. Amerika için yüklettikleri gardiyanlık görevinin sonuçlarını şimdiden almış sayılabileceklerini söylemektedirler. Çok üstün bir askeri güç ve Guevara yöntemini benimsemiş bir karşı-gerilla savasıyla, Güney Amerikalıların "özgürlüğü" ya da "ömürücü" "United Fruits" imparatorluğu-

SANDER KİTABEVİ

Yeni Yayınını Sunar

J. J. Servan - Schreiber

AMERİKA MEYDAN OKUYOR

(Le Défi Américain)

Türkçesi: Necdet Sander

Amerika, dünya ülkelerini yalnız silah ve para kuvvetiyle değil, teknoloji ve işletmecilik yollarıyla domine etmektedir. Kendimizi nasıl savunabiliriz, karşı saldırıya nasıl geçebiliriz?

Dünya kamuoyunda hadise yaratan ve yalnız Fransa'da 500 000 satılan bu kitap, hepimizi ilgilendiren bu sorunları belgelerle açıklıyor.

Tam Metin 280 Sayfa 15 Lira

SANDER KİTABEVİ'nin önceki yayınları:

Lord KINROSS - ATATÜRK, Bir Millet'in Yeniden Doğuşu, 2 cilt, Tanesi 20 Lira.

HOMEROS - İLYADA (Çevirenler: A. Erhat, A. Kadır) 620 sayfa 25 Lira

SANDER KİTABEVİ - İsklâl Caddesi 178, Beyoğlu - İstanbul

Ant Der: 450

Guevara'nın hayatı ve hatıraları

-5-

Derleyen: Mekin GÖNENÇ

Che Guevara, Aleida March ile birlikte Las Villas'da. Aleida daha sonra Che'nin hayat arkadaşı olmuş ve ihtilâli mücadelede kendisinin sonuna kadar desteklemiştir...

Nihayet ölüm kalım mücadelesi başlıyor

Ayağımın dibinde bir ilâç çantası ile bir cep-
hane sandığı yanyana duruyordu. Ağır olduğu
için ikisini birden taşımam imkânsızdı. Öyley-
se ne yapacaktım? Tıp ilmine verdiğim bağlılık
andını mı, yoksa bir ihtilâlcî olarak üzerime
düşen görevi mi yerine getirecektim? İlâç çan-
tasını olduğu yerde bırakarak cephane sandığı-
nı kaptığım gibi şeker kamışı tarlasına yöneldim

Aynı gün öğleden sonra saat 4'te ilk silah sesleri duyul-
du. Arkasından da kafalarımız üye-
rinde kurşun seslerinden bir senfoni
başladı. Ne var ki, böyle bir spora
henüz alışık değildik... Yoldaşlardan
biri vurulmuştu. O anda ben, kan
ve ateşle yapılan bir vaftizin yarat-
tığı korku dolu heyecam âdeta ilik-
lerimde hissettim. Derhal orayı ter-
kettik. Herkes başının çaresine ba-
kıyor, toplu halde olanlar ise, lide-
rimizin emirlerine hiç aldırış etme-
den ve yüzbaşlarıyla temasa geçme-
den tam bir kargaşalık içerisinde
hareket ediyorlardı.

Savaşçılarımızdan biri, ayağımın
yanına bir cephane sandığı düşür-
müştü. Bu yüzden kendisini azarla-
dığımı, acı acı yüzüme bakarak
«cephane sandığı ile uğraşacak za-
man mı şimdi?» şeklinde bir şeyler
geveledi ağzında... O anda belki de
hayatımda ilk defa, iki şeyden biri-
ni seçmek gibi bir çıkmazla karşı
karşıya bulunuyordum: Ayağımın
dibinde içi ilâç dolu bir çanta ile
savaşçının düşürdüğü cephane sandı-
ğı yanyana duruyordu. Her ikisi de
çok ağır olduğu için ikisini birden ta-
şıyabilmem gerçekten imkânsızdı.
Öyleyse ne yapacaktım. Tıp ilmine
verdiğim bağlılık andını mı, yoksa
bir ihtilâli savaşçısı olarak üzerime
düşen görevleri mi yerine getirecek-
tim? İlâç çantasını olduğu yerde bı-
rakarak cephane sandığını kaptığım
gibi şeker kamışı tarlasına doğru yö-
neldim. Faustino Perez dizleri üzerine
çömelmiş, habire elindeki makineli
tabancasını ateşliyordu. Yakınımda
ise Arbetosa adlı bir yoldaş tarlaya
doğru ilerliyordu. O anda biraz öte-
mizde patlayan bir mermi ikimize
birden isabet etmişti. Göğsümün ü-
zerinde şiddetli bir darbe duymuş,
boynumdan da bir yara almıştım.
Biran için öldüğümü zannettim. Ağ-
zından ve 45 kalibrelik mermimin aç-
tığı yarasından oluk gibi kan boşan
Arbetosa «Beni öldürdüler» diye
bağırarak tüfeğini rasgele ateşleme-
ğe başladı. Boylu boyunca yere uzan-
mış vaziyette «vuruldum!» diye ba-
ğırarak Faustino'ya döndüm. Ger-
çeği söylemek gerekirse, o anda ağ-
zımdan çıkanlar, yayınlanabilecek
cinsten şeyler değildi. Faustino elin-
deki silahı ateşlemeye devam ederek
bana bakmış ve «bir şeyin yok» de-
mişti. Ama onun bakışlarında öl-
mek üzere olduğumu anlatan bir
ifade görmüştüm. Artık benim için

ölümün en iyi şey olduğunu düşün-
meye başlamıştım. O anda Jack Lon-
don'un öykülerinden biri geldi aklı-
ma... Öykünün kahramanı, Alaska'
nın ısızlıkları içerisinde soğuktan
donmak üzere olduğunu farkediyor
ve kendini büyük bir metanetle ölü-
me hazırlamak üzere sessizce bir a-
ğaca yaslanıyordu. O sırada aklıma
gelen tek şey, bu öykünün kahrama-
nı olmuştu...

Bu sırada dizleri üzerine çömel-
miş olan birisi, «En iyisi teslim ol-
mak» gibi bir söz sarfetti. Buna kar-
şılık bir başkasının «Kimse teslim
olmayacak burada» diye bağırıldığını
duydum. Sonradan bunun Camilo
olduğunu öğrendim. Ponce koşarak
yanına geldi. Güçlülükle nefes alıyo-
du. Bana bir kurşun yarası göster-
di. Eminim mermi ciğerlerini parça-
lamıştı Ponce'nin... «Yaralandım»
dedi... Büyük bir sükûnetle «ben
de...» diye cevapladım. Sonra da
Ponce ve yaralı olmayan bir başka
yoldaş, şeker kamışı tarlasına doğru
sürünerek ilerlemeye başladılar. Ar-
tık yalnız kalmıştım. Ölümü bekli-
yordum.

Artık yalnız
kalmıştım. ölü-
mü bekliyor-
dum... O sırada.

O sırada Binbaşı Almeida'nın
bana vermiş olduğu gayreti hiç unu-
tamam. Sırf onun sert ve azimli e-
mirleri sayesinde ayağa kalkabilmiş
ve yürümeğe devam etmişim. Sa-
vaş gürültüleri arasında bağırarak
koşan askerler, yardım isteyen yara-
lılar, sanki kalın bir ağaç gövdesi-
nin arkasına gizlenmişçesine ince
şeker kamışlarını kendilerine sıper
yapmağa uğraşanlar ve arkadaşlarını
susturmak için parmaklarını dudak-
ları üzerine götüren savaşçılar, man-
zarayı devamlı olarak değiştiriyorlar-
dı. Birden o uğursuz çığlık duyduk.
«Şeker kamışı tarlası yanıyor!»

Almeida'nın liderliğinde şekerka-
mışları arasındaki yollardan birini
geçip tarladan çıktık ve ilerideki sık
ağaçlı ormanlara varıncaya kadar
yürüldük. Ormandaki ağaçlar çok sık

Che Guevara, bir çatışmada yaralandıktan sonra... Efsanevi ihtilâli, devrimci mücadelede sık sık ölümle karşı karşıya gelmiştir...

Che Guevara, bir mola esnasında dinleniyor...

Che, başarı gösteren bir devrimciyi kulluyor

olduğundan yıldızları görmemize engel oluyordu. Ağaçlar ve karanlık daha fazla ilerlememizi imkânsız hale getirinceye kadar kendimizi yürümeye zorladık. Ama yine de Batista kuvvetlerinin pek uzağında değildik. O gece birbirimize yaslanarak uyuduk. Silâhlarımız ve Almeida ile benim üzerimde bulunan iki aş kabının dışında neyimiz varsa kaybolmuştu. İşte bu şartlar altında ağzımıza tek sıcak lokma girmeksizin, ot ve ham darı koçanlarını çiğneyerek birbirinden uzun dokuz gün yolumuza devam ettik. Bu arada, Camillo Cienfuegos dahil içimizden bazıları çiğ kurbaga eti bile yemişlerdi. O dokuz gün içerisinde moralimiz adamakıllı sarsılmıştı. Hiçbir güvenlik tedbirini almayı düşünmeksizin yiyecek bulmak üzere bir köylünün bohio'suna yaklaştık.

Oraya vardığımızda adamlarımızdan bazıları açlık ve yorgunluktan oldukları yere yığılıp kalmışlardı. Kulağımıza gelen haberler oldukça kötü idi. Ama bu arada iç açıcı bir haber de vardı: «Fidel yaşıyor!»

Tüfeklerimizi köylülere ait gizli erzak depolarına sakladıktan sonra ellerimizde tabancalarımız olduğu halde Fidel'in bulunduğu Sierra Maestra'ya doğru yola koyulduk. O felâket dolu deniz çıkarmasından onbeş gün sonra GRANMA'nın 82 kazazedesinden hâlâ savaşılabilecek durumda olanlar yeniden bir araya geldiler. Topu topu 17 kişi kalmıştık. Kayıp listemiz oldukça yüklü ve gerçekten iç karartıcı idi...

Emekçi sınıfının bağrından kopup gelen büyük yoldaş «Nico» Lopez. Yüzbaşı Juan Smith, tertemiz sicilli bir ihtilâli olan, Fidel'in emirsabayarlarından Candido Gonzales ve Juan Marquez... Bu, durmadan yeni isimlerin eklendiği ve Fidel'in «1956 yılında ya özgür olacağız, ya şehit!» kehanetini doğrularcasına gittikçe uzayan bir liste idi. O anda Fidel'in önderi bulunduğu 15 kişi, Alegrio del Pio'da şehit düşenler Küba'daki korkunç insan katliamında insafsızca öldürülenler yada işkenceye uğrayanlar uğruna Fidel'in o kehanetinin ilk bölümü olan «ÖZGÜR OLACAĞIZ» sözlerini gerçeğe çevirmek sorumluluğuyla karşı karşıya bulunuyorlardı. Birbirlerini henüz doğru dürüst tanımayan bu kişilerin savaşı sürdürüp «zafer» sözünü ağızlarından düşürmemeleri, on-

ların ne derece imanlı kişiler olduğunu gösteriyordu.

Bölgedeki köylülerin bizlere karşı gösterdiği sınırsız sevgi, hepimizi kendimize getirmişti. Bizlere büyük ilgi ve itina göstermişler, elaltından uzun bir temas zinciri kurarak bizi daha önceden buluşma yeri olarak kararlaştırılmış bulunan Crescencio Perez'in kardeşinin evine ulaştırmışlardı. İçimizde halka karşı en sarsılmaz biçimde güven duyanımız, olağanüstü bir liderlik gücüne sahip olduğunu her fırsatta gösteren Fidel idi...

Gece bastırınca faaliyetimiz de duruyordu. İşte o uzun gecelerde, nerede olursak olalım, ağaçların altına çöküyor, geleceğe ve ZAFER'e ait plânlar kuruyorduk. Püro içmeğe de işte o sıralarda başlamıştım. Bir elimle saldırgan sivrisinekleri kovalamaya çalışırken, bir yandan da püromu tüttürmeğe çalışıyordum.

Günler ilerledikçe yeni savaşçılar da peyderpey aramıza katılmağa başladı. Köylülerden kimisi silâhsız, kimisi de yoldaşlarımızın köy evlerine sakladıkları yada şeker kamışı tarlasından kaçarken bıraktıkları silâhları kuşanmış olarak geliyorlardı.

Küba'ya çıkışımızdan 45 gün sonra, 17 Ocak 1957 günü La Plata'ya hücum ettiğimizde, birliğimizin silâhı mevcudu 22 tüfekten ibaretti. La Plata harekâtı askeri bakımdan üzerinde önemle durulmayacak kadar küçük bir karakol çatışması niteliğinde olduğu halde, Sierra Maestra'da silâhlı çatışmanın yeniden başladığını göstermek bakımından Küba için yeni bir umut ışığı idi. Bir saat kadar süren bir sürpriz halindeki baskın sonucunda 12 yada 15 kişiyi esir almıştık. O günlerde bir saatlik savaş demek, bir saat süren şiddetli bir ıstırap demekti... Teleskoplu tüfeklerle atışta uzman sayılan benimle Fidel'de 70'er, otomatik tüfek taşıyanlarda 25'er, mekanizmalı tüfek taşıyanlarda 15'er, maki-neli tüfek taşıyanlarda ise 20-30'er mermi vardı. İşte, La Plata'daki küçük garnizonu bu silâhlarla ele geçirmiştik. Beş gün sonra, La Plata çatışmasında ele geçirdiğimiz düzinelerce tüfek sayesinde, arkamızdan gönderilen Teğmen Sanchez Mosquera'nın komutası altındaki müfrezenin öncü birliklerini bozguna uğratmıştık.

Bu çatışmayı, saflarımızda bulunup bize ihanet eden bir hainin ya-

rattığı içinden çıkılması güç bir durum izledi. Bizleri düşmana satan bu hainin yüzünden hemen hemen üç defa yokedilme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştık. Bu hain, aynı zamanda, Fidel'i öldürmekle de görevlendirilmişti. Bir gece Fidel ve bu hain aynı battaniyenin altında uyumuşlardı. Hain, tabancalı olduğu halde, kendisine verilen görevi yerine getirebilecek cesareti bulunmadığından, işin kolayına kaçıp uydurma bahanelerle kampımızı terketmiş, düşmanı bulduğumuz yere getirmişti. Nihayet dördüncü defa ihanet etmek üzere iken yakalanarak kurşuna dizildi...

Aramıza F. B. İ. ajanı olan bir gazeteci katılmıştı...

The New York Times Gazetesi muhabirlerinden Herbert Matthews, o günlerde kampımızı ziyaret etmişti. Matthews yazdıklarıyla başta Küba olmak üzere bütün dünyaya bizim Sierra Maestra'daki varlığımızı ve Fidel'in hayatta olduğunu duyuruyordu.

Bununla beraber, diktatörün ordusu tarafından sarılmış olan erişilmesi güç dağlardaki tehlikeli hayatımız devam ediyordu. Henüz Küba halkının ittifak halindeki desteğini de sağlayamamıştık. Köylülerin çoğu, tesadüfen de olsa bizimle temas ettikleri takdirde hükümet kuvvetlerinin kendilerine misillemede bulunacağı korkusuyla hâlâ bizlerden kaçıyorlardı.

Bir ay sonra, takriben Mart ayının ortalarında Santiago de Cuba'dan Frank Pals'in göndermiş olduğu bir avuç savaşçı da bizlere katıldı. Bu savaşçıların bizlerle birleşmesi, ihtilâlimize yepyeni bir kişilik kazandıracaktı...

Yeni katılanların beraberlerinde getirdikleri silâhlar pek öyle a-hım şahım şeyler sayılmazdı, ama yine de birliğimize hatırı sayılır bir ateş gücü kazandırmıştı. Bir gün Santiago'dan Andres isimli bir ha-

berci gelmiş ve birkaç gün içerisinde bizlere yeni silâhların gönderileceğini müjdelemişti. Buluşma yeri olarak da, sahil bölgesindeki bir kereste fabrikası kararlaştırılmıştı. Fabrikanın sahipleri olan Babun kardeşler de bu harekâtı yönetiyorlardı. Böylece yeni bölgelere doğru ilerlemeye başladık. İlk defa olarak Küba'nın en yüksek dağı olan Turquino'ya tırmandık ve Sierra Maestra'nın sık çalılıkları arasında Pino del Agua ve Babun'daki kereste fabrikalarının yakınlarına kadar hep birlikte uzun günler boyunca yürüyüşümüze devam ettik.

Pino del Agua kereste fabrikası yakınlarında, elimizde tutsak olarak bulunan bir onbaşının atını kesmiş-tik. At oldiden şahane güzellikte bir hayvandı, ama ormanda bizlere hiçbir yararı dokunmuyordu. Üstelik, o anda yiyecek sıkıntısı had safhada idi.

Babun kardeşler, ihtilâle olan katkılarına karşılık büyük çıkarlar bekliyorlardı. O sıralarda bir çok kimsenin ihtilâlden çıkar sağlamayı beklediklerini görmek, oldukça şaşırtıyordu bizi. Babun ailesi ise, ihtilâle katkılarına karşılık, buralardaki köylülerin arazilerinden çıkarılmalarını, orman işletmesinde kesildilerine ticari imtiyazlar tanınmasını istiyorlardı.

O günlerde birliğimize yeni birisi daha katılmıştı. Andrew Saint George isimli ve Macaristan doğumlu Amerikalı bir gazeteci... Andrew da, Babun'larla aynı sosyal sınıftan gelmekte idi... Sadece bir gazeteci olduğunu söyleyerek bizlere kendisinin daha az tehlikeli olduğunu göstermeğe çalışıyordu. Ne var ki, Andrew, aslında bir F.B.İ. ajanı idi. İçimizden hiç kimse İngilizce bilmiyordu. Fransızca bilen ise bir ben vardım. Bu yüzden onunla ilgilenmek görevi bana verilmişti. Bütün içtenliğimle söyleyebilirim ki, başlangıçta kendisi bana hiç de tehlikeli bir insan olarak görünmemişti. Ancak yaptığımız ikinci görüşmeden sonra kendisinin ajan olduğundan hiç şüphem kalmamıştı. Nitekim o da kendisinden şüphelenildiğini sezmiş ve bir deniz yatı ile Babun bölgesini terk ederek Santiago'ya doğru yola çıkmıştı.

GELECEK HAFTA
İHTİLAL GELİYOR

Bir Türk filmi kaç liraya mal oluyor?

ALT TABAN ÜST TABAN

1 — Yıldız Oyunculara	60.000,—	100.000,—
2 — II. derece yıldız oyunculara	15.000,—	20.000,—
3 — Figüranlara	3.000,—	4.000,—
4 — Yönetmen'e	5.000,—	20.000,—
5 — Senaryocuya	5.000,—	10.000,—
6 — Roman'dan uyarılma yapırsa telif hakkı	15.000,—	20.000,—
7 — Kameraman'a	5.000,—	15.000,—
8 — Prodüksiyon masrafları (Mekan ve vasıta kiralari, yemek masrafları, işçi ve ışık giderleri ile genel giderler)	20.000,—	40.000,—

9 — Negatif film (5000-7000 metre)	10.000,—	14.000,—
10 — Pozitif film (31.500 metre) (Gösterime hazır 12 kopya ve Stüdyoda kullanılan iş kopyaları için)	43.500,—	43.500,—
11 — Stüdyo masrafları (Banyo, montaj, seslendirme işleri)	20.000,—	25.000,—
12 — Afış, Pankart, Foto	12.000,—	15.000,—

ALT TABAN ÜST TABAN

213.500,—	326.500,—
-----------	-----------

Türk sinemasının bugünkü çıkmazı!

Atilla GÖKBÖRÜ

Sinemamızın kadından 25 yıl kadar sonra Türkiye'de ilk film çevrildi. O günden bu yana 55 yıl oldu. Türkiye'den çöken sonra sinemacılığa başlamış ülkelerden çoğu bugün uluslararası sinemacılık ortamında seslerini duyurmuş ve sinema sanatının ülkelerinde belli bir formasyonda yapılabildiğini sinema dünyasına kanıtlanmışlardır. Buna karşın Türkiye'nin bazı bireysel çalışmalarında genel olarak belli formasyonda bir sinemacılık eylemi içinde bulunamayışının en önemli nedenlerinden biri hiç kuşkusuz Türk sinemacılığında 1953'lere kadar süren 40 yıllık bir tiyatrocular hakimiyetidir. Bunların yarattığı kötü sinema geleneğini ve şartlandırdıkları seyirci beğenilerini kısa sürede yıkmak 1953'lerde işbaşına gelen sinemacı kuşağı için elbette mümkün olamamıştır. Bu arada, bütün dünya'daki yapımcıların ortak niteliği olan «seyirciyi şırtlatma eğilimi» yüzünden sinema sanatçılarıyla yapımcılar arasında süren mücadelede ekonomik yapı yüzünden yapımcılar ağır basmış, sanat kaygusu güden yönetmenler sindirilmişlerdir. Fakat, bu sindirilme sonrakı gidiş yolu kısa sürede Türk sinemasını ekonomik kriz alanına çıkarmıştır.

İsteleri gazetelerde yer alıyordu. Bazı büyük firmalar vergi nedenleri yüzünden kukla firmalar yarattılar. Büyük patronundan üç film çevirmek için 100.000 lira alan kukla patron kafasını çalıştırdı ve bu nakit para ile dört film çevirdi. Bunlardan üçünü büyük patrona verdi, biri kendine...

Böylece 1960-64 arasında 150'yi aşmayan film sayısı 1965'de 218'e, 1966'da 240'a fırladı. 1967'de 212 film çevrildi. Aynı yıllarda ithal edilen film sayısı da arttı. 1964'de 249 olan rakam 1965'de 275'e, 1966'da 367'ye çıkmıştır. Sinema salonu sayısı film sayısına paralel artış göstermemiş, bunu fırsat bilen sinemacılar film ha-

sılatından %30-40 hisse alırlarken son yıllarda bunu %60-70'e kadar çıkarmışlardır.

Dar kadro, ilkel malzeme ile yapılan bu hızlı çalışmada kalite düştükçe düşü, işçilik arttıkça arttı. Yılların şartlandırılmış seyircisi bile bu işçilikleri kabul etmemeye başladı. Ve 1967 yılının seyirci sayısı 1966'ya göre % 20 düşüş gösterdi. Sinema yazarları, sanat kaygusu olan yönetmenleri ukalalıkla suçlayan, filmlerimiz kalitelidir, iş yapıyor diyen yapımcı artık hiçbir şeyi inkâr edemezdi. Çünkü, seyirci sayısındaki düşüş krizden başka birşey getiriyordu. Seyirci hükmünü vermiş, furya devrinin zeki geçinen yapımcısının, yönetmeninin, yazar ve oyun-

cusunun aptallıklarını kanıtlayan olayı yüzlerine çarpmıştır.

Bu ekonomik kriz birçok küçük firmayı piyasadan yok etmekle kalmadı, büyük firmalardan Bırsal Film, Göksel Film, Efes Film, Erler Film, Dadag Film iflâs etti — hattâ bazı firmaların borçlarını ödemek için bu yolu yeğledikleri piyasada yaygın bir söylentidir — Kemal Film iflâs tehlikesini henüz atlamaş değil. Saner Film, Uğur Film stopaj borçlarını bile ödeyemez durumda düştüler. Arzu Film, And Film, Erman Film, Pesen Film ve Kemal Film'in dahil olduğu firmalar vergi borçlarının takatle alınmasını maliyeden talep ettiler. Ve bir saptama, geçen yılki film yapma potansiyelini bu yıl da koruyan bir tek firma yok piyasada...

mayısı yapımcıyı, verdiği bonoları ödeyememe durumunda bırakıyor, hele film'in beklenen geliri sağlamaması firmaların iflâs sonucunu doğuruyor ve hattâ yapımcı film çekiminde ayak işlerini yapan set işçisinin küçük yevmiyesini bile ödememe hakkını görüyor kendisinde. Güçlü sermaye yapıpı olmayan firma 40-50 bin liralık zararı taşıyamıyor ve iflâsını ilan ediyordu. Bu nedenle genel krizin belirmesinden önce bile film firmalarının iflâs haberleri piyasada sık sık duyuluyor ve olağan karşılanıyordu.

Aslında işletmelerin yapımcılara verdikleri bonolar başlangıçta yapım piyasasına olumlu bir etki yaptı. Çalışma temposu hızlandı, üretim arttı. Ama işletmeciler bono vermenin koşullarını her geçen gün ağırlaştırıyordu. Verdiği bonoya karşılık alacağı filmi niteliğin gün be gün daha kesin bir dille belirtmeğe başladı. Ve en sonunda Yeşilçamda filmler Adana'lı işletmeciler Ahmet Ağa'nın veya İzmir'li işletmeciler Mehmet Bey'in film anlayışına, estetik görüşüne (!) uyar nitelikte hazırlanmağa başladı. Bu beylerin görüşüne uymayan filmlerin gösterimi mümkün olmaz, depolarda çürümeye terk edilirdi. Herkes hiçbirşey bilmez oldu. Herşeyi bilen işletmeciydi. Yapımcı, efendisi işletmecinin görüşlerinin ne denli talibik edildiğini denetleyen bir kukla ve mestek haysiyetini kaybetmiş bir tüccardı artık.

SİNEMA SALONU SAHİPLERİ: Sinema salonu sahipleri-

Krizin niteliği

Türk sinemasının iktisadi yapısı bir gün geldi yapımcıları öyle bir noktaya getirdi ki, orada herşeyi bono ile elde edebiliyordu. Oyuncuya, yöneticiye, senaryocuya, stüdyoya bono veriyordu. Mali portesi 250 bin lirayı bulan bir filmi 50 bin lira nakit para ile rahatça meydana getiriyor, sonra da filmi piyasaya sürüp borçlarını ödüyordu. Kolay film yapmanın yolu öğrenilmişti bir kere. Eskiden yılda bir film yaparlardı, üç film yapmağa başladılar. Büyük firmaların 20 filmlik

ŞİDDETLİ
BAS
AĞRILARINA
KARŞI
GRİPİN

Başarı ile kullanılır!

GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

Al sinema yapım piyasası üzerinde işletmeciler kadar filmleri bir kontrol kuramamışlarsa da Türk sinemasına verdikleri zarar işletmecilerden daha az değildir. Seyircilerden tahsil ettikleri nakit parayı işletmeci yada yapımcıya vermiyerek başka işlere yatırmış, yerine bono vermişlerdir. Seyircinin ödediği paranın yapımcıya zamanında ulaşmaması onu işletmeciye daha fazla kul olma durumuna düşürmüştür. Ayrıca eskiden film için şirket kapılarını aşındıran sinemacı, film

üretiminin artması ile durumunu değiştirmiş ve yapımcılara işletmecilere kendi büro, sında randevu vermeğe başlamıştır. Film hasılatından alınan hisse de sinemacılar tek tarafı olarak değişiklik yapmışlar, önceleri %30 olan hisselerini son zamanda %70'e kadar çıkarmışlar ve filmciliğin kaymağını yer duruma geçmişlerdir.

OYUNCULAR: Tamamen kapkaç düzenine girmiş olan Türk sinemasından yıldız oyuncular da ne kaparsak kazanmızdır düşüncesini benimsemişler, iyi filmde oynama kaygusunu bir yana bıraktılar. İşletmecilerin seyirci bunu istiyor diyerek Yeşilçam'a dikte ettirdikleri oyuncu isimleri, bazı günlük gazete ve dergilerin de desteğiyle kısa zamanda yıldız oldular. Seyirciyi karanlık salonlara çeken gücün yalnız kendilerinde olduğunu sanan bazı oyuncular film başına talep ettikleri ücretleri Türkiye koşullarına göre astronomik seviyeye çıkardılar. İşletmeci istediği için birkaç yıldız oyuncudan birini filmine almazlık edemiyen yapımcı dar yapım bütçesinden aslan payını oyuncuya ödeyince geriye kalan para iyi nitelikleri olan bir film yapımı için gerekli olanakları sağlamıyordu. Ve bugün krizdeki sorumluluklarını başkalarına yüklemek isteyen bazı yapımcılar, «yıldız oyuncular bizi iflâsa sürükledi» diyorlar.

Türk sinemasının başarılı yöneticisi Lütfi Akad ve başarılı oyuncuları Yılmaz Güney ve Erol Taş bir film çalışması sırasında...

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

FERMANI

Günümüzün en genç ve en yürekten bir halk ozanı olan Aşık Fermani, 22 yıl önce, Maraş iline bağlı AFSİN ilçesinin AĞLAŞAR köyünde doğmuştur.

Küçük yaştan beri dert ile yoğrulmuş ve her türlü derde karşı savaş açan Fermani'nin en büyük düşmanı, sahtekârlar ve yalancılardır.

Blac, uyuttuk diyorlar
Uyumadık dinliyoruz
Rize korkuttuk diyorlar
Korkmadık sabrediyoruz

diye haykıran ozan, şirde olduğu kadar saz çalmada da başarılıdır.

İşte size, onun içinden geldiği gibi yazdığı hesap-sız şiirlerinden biri:

SÜRMİYECEK BU DEVRAN

Sürmeyecek bu devran yalancak
Gelin emeğimizi alalım destlar
Hakkı haksızdan öcünü alacak
Nasrılı elimiz, çalalım destlar.

Kimi hoca, kimi bey varlığında
Ne anlar köylü işçi darlığında
Karnı tok, bilmez, fakir açlığında
Din tüccarlarını sürellim destlar.

Açılmış gözümüz boya, tutmaz
Halk gerçektir, palavra yalan, yutmaz
FERMANİ, çekmekle bu çile bitmez
Bislesip haksıza vuralım destlar.

İşçi sınıfına karşı bir işçi konfederasyonu

Asım SARP

Türk-İş Kongresi, havanda su dögen bir çoğunluğun etkisiyle kapitalist iktidara uygun, göstermelik bir işçi kuruluşuna yakışır uyutma ve avutma stratejisine sınıksız bağlı olduğunu belgelerle kanıtlayarak sona erdi. Türk-İş'i bu duruma düşüren başsorumlular değişmediği ve yönetici kadrosu da — birkaç ilimli CHP'li dışında — çıkarıcılardan ve emperyalizme karşı çıkamayacak yapıda olanlardan seçildiği için gidiş aynı yolda ve tam gazla devam edecektir.

Türk-İş, dış politikada iktidarın yolundadır. Nato'ya bağlı ve mevcut ittifakların, İkili anlaşmaların aynen devamından yanadır.

Türk-İş, iç politikada burjuva partilerinden yanadır, emekçilerin haklarını savunan her kuruluşun karşısındadır.

Türk — İş, emperyalizmin ihraç malı «partiler üstü politika» tekerlemesine sınıksız bağlıdır ve bu tutumuyla işçi sınıfının öncülüğü etrafında toplanmış bütün emekçi sınıf ve tabakaların kanun yolundan iktidara demokratik metodlarla ve yollarla yürütmesine kesinlikle karşıdır.

Bunları belirttikten sonra alınan kararları gözden geçirirsek Türk-İş'ce uygulanan stratejinin inceliklerini ve içyüzünü anlamak daha belirgin hâle gelecektir.

Türk-İş, bütün toplum sorunlarıyla yakından ilgilenecektir. Toplum sorunlarının ekonomik ve sosyal yanı gittikçe emekçi halk kitleleriyle daha iyi anlaşıldığı için, Türk-İş, bu anlaşmayı sınıfsal niteliğinden soymaya önem verecektir. Böylece sınıf bilincinin körletilmesi çalışmalarına burjuvazinin dümensuyunda ve ona yararlı olacak nitelikte katılacaktır.

«Anayasa dışı sosyal ve ekonomik bir düzen kurulması» na yönetilen her türlü «akıma karşı» BÜTÜN GÜCÜYLE MÜCADELE EDECEKTİR.

Bunun anlamı şudur:

Devrimci güçlerin bilinçli öncülerini toplayan DISK'i ikide bir suçlayacaklar ve hiç bir zaman ispat edemeyecekleri iftiraları sıralayacaklar. Ayrıca TIP'in gelişmesini önlemek, iktidara giden yolu dikenlerle kapamak için önemli anlarda vesile icad edecek ve saldırıya geçecektir. Bütün bunları yaptıktan sonra nedeni sorulunca, «KONGRE KARARI VAR» diyecek, «TIP de DISK de Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar bölümünde yer alan ilkelere karşı bir düzen kurmak peşinde ve niyetlerini açıklamayan, maskeli kuruluşlardır» şeklindeki yalanını piyasaya sürecektir. Bunlar da yetmezse «Bu kuruluşlar demokrasiyi, demokratik hakları tahrip için kullanıyorlar» diye devam edeceklerdir. Mahkemeye verilmekten korkmayacaklardır. Çünkü kapitalist iktidarın, işledikleri suçları da içine alan özel af kanunları çıkaracak güce olduğunun teminatını önceden almış bulunduklarıdır. Böylece milyonluk bürçeleri, işçi sınıfına karşı, bu sınıfın sömürülmesini sürdürmekten yana işlere harcanmış olacaktır. Bu aldatmaca ve yutturmacalar belki bir süre daha geçerli olacaktır.

«Sınıf ayrılıklarının derinleşmesini ve sınıf çatışmalarını önleyici çalışma yapılacaktır.» kararı bu eylemler için biçilmiş kaftan olacaktır. Kongresinde emperyalizme, kapitalizme ve iktidarın işçi haklarına karşı işlerine bir kez olsun yürekten (kar-

şıyız) diyemeyen ve bunlarla mücadele kararı alamayan Türk-İş çoğunluğunun nasıl bir politika izleyeceği kendiliğinden anlaşılacaktır.

Tazıya tut, Tavşana kaç!

Çünkü «özel teşebbüs yatırımlarının da plan disiplinine alınması için çalışacak» Türk-İş; bugünkü kapkaççı kapitalizme uygun plan'ı olduğu gibi kabul ediyor demektir. Sonra da dış ticaretin derhal devletleştirilmesi görüşünden tamamen ayrılan Türk-İş bu kez «dış ticaret düzeninde değişiklik yapılması için teşkilâtın bütün ağırlığını kullanacağı» kararına varmıştır. Bu «ağırlık kullanma» formülünün içerdigi maddeleri sıralayalım:

AGIRLIK KULLANMA içinde 100 gram Başkan makalesi, 80 damla genel sekreter demeci, üç ayrı şehirde yapılacak basın toplantısı oyalaması, kısa bir «muhtıra», uzun bir «güçü yetimleyecektir»le bitecek vecize... Bunların karıştırılması ve rutubetten korunması ile tazeliğini muhafaza edecek olan AGIRLIK KULLANMA, bütün devrimlerin uyutulması işlerini kolaylaştıracak sargılar olacaktır.

Türk-İş görünürde adil bir vergi reformundan yana olacaktır.

Kredi adaletsizliğine karşı çıkacaktır.

Toprak reformunun «en kısa zamanda yapılması» nı savunacaktır.

Fakat bunları kamu oyuna şirin göstermek için yapacak, gerçekleşmesi de mümkün olmayacaktır.

Cehaletle mücadeleye ve halkın kültür seviyesini yükseltmeye yardımcı olmak için daha çok Amerikan uzmanı ve daha çok Amerikan yardımı almaya hak kazanacaktır.

Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler bölümünde yer alan hükümlerin geniş emekçi halk kitlelerince anlaşılmasını ve bunlara sahip çıkmasını yozlaştırmak için egemen sınıfların «fikir» adamları «dan» bol bol yararlanacak ve gerici basının taktiklerini kazanacak çabalar arasında yerli jilete yabancı damgası vuran ve aynı fiatla piyasaya süren açık göz sahtecilerle boy ölçüşecektir.

... Ve özel sektörün uyguladığı yoksul çocukları ve de köylü çocuklarını gerici yuvalarında kendi kendilerine karşı yetiştirme anlamındaki «eğitim politikası» nı destekleyecektir. Bunu «köy çocuklarına eğitim imkânları hazırlama» formülü ile örtbas edecektir. Çünkü Türk — İş, varlıklı kimselerin eğitim harcamalarına katkıda bulunmalarını sağlamadan yanadır. Çünkü Türk-İş, cesaretle köy enstitülerinin yeniden açılmasını istememektedir.

«Türkiye'nin dış borçlar yönünden yarını karanlıktır» diyen bilim adamları var ve NATO'nun Türkiye'yi değil, Türkiye'nin NATO'yu koruduğu anlaşılmış iken ve 16 yılda en azından 20 milyar liralık vergi kaçırılmış olduğu söylenir iken, toprak ağası vergi ödemeyen, yabancı sermaye ile işbirlikçi kompradorlar Türkiye'yi sömürmede her gün bir adım daha ilerlerken ve hepsinin üstünde Türkiye'nin tam bağımsızlığına gölge düşürüldüğü bir dönemde Türk-İş'in bu sorunları görmezlikten gelip «Partiler üstü politikada kararlıyız» diye diye burjuva partilerinin daima iktidarda kalmasına hizmetçi seçerken denecek şudur:

Türk-İş işçi sınıfına ihanet edenlerin gözdesidir.

Bir yastıkta kocasınlar...

Adî bir basın sahtekârlığı

Roma'da toplanan Akdeniz İlericiler Konferansı hakkında iktidar çevrelerinin uydurduğu haberlerin foyası Aren ve Kuas tarafından öğelerle ortaya çıkarıldığı, TİP «Akdeniz'de Sovyet Donanması'nın mevcudiyetinde sayı arzu değildir. O da Akdeniz'den çekilmelidir. Bunun şartı, C. Filo'nun ve diğer Amerikan askeri güçlerinin Akdeniz'den çekilmesidir» şeklinde şerh verdiği açıklandığı halde yaz gazeteler konuyu hâlâ istismar etme gayretinde olduklarıdır.

Mesela Ankara'da yayımlanan Adalet Gazetesi 26 Nisan tarihli nüshasında «Roma'da İstiklal İhanet terbihi TİP Komünist Partileri anlaşma imzala, di» manetiyle baştan aşağı uydurma bir haber yayınlamış ve bu arada büyük bir sahtekârlık yaparak İtalyan Komünist Partisi'nin organı L'Unita'nın bir kupürünün kışkırtıcı başlığıdır. Bu kışkırtıcı «arak-çekiş» amblemi altında İtalyan Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri Longo görülmekte ve Adalet Gazetesi bunun altına su la-

Sömürücünün ehven-i şeri!

Evet hem Amerika, hem de Rusya sömürür. Acaba hangisi ehven-i şeridir? Bir misalle açıklayalım. Amerikan sömürücülüğünün metodu bir tavuğa muntazam vem verip ona güzelce bakıp her gün bir yumurta almak üzere bina edilmiştir. Ruslar ise, ellerine geçen tavuğu hemen boğazlayıp tencereye atan cinstendir. İran bu iki şıktan birincisini seçmiş ve çok doğru, çok isabetli bir iş yapmıştır.

Mehmet Şevket EYGI
(Bugün - 25.4.1968)

jandı koymaktadır. «İşte TİP'in iştirak ettiği konferansı başkanlık divanı: Başkan ve arkasında orak çekişli bayrak! İki TİP milletvekili, Ruza Kuas ve Sadun Aren sık sık bu divanı ve bu başkanlığı alkışlamış, almış kararlara bazı komünist ülkelerden de ileri giderek derhal imzalarını koymuşlardır.»

Oysa, Akdeniz İlericiler Konferansı'nın toplantısında orak çekişli amblem yoktur, olması da mümkün değildir. Çünkü katılanların büyük çoğunluğu ko-

münist partisi değildir. Sağcılar basın TİP'i vurmak için bu gibi aşağılık sahtekârlıklardan medet umuyorsa, feci şekilde yanıltıldığına kısa zamanda görecektir...

Kızıl Rudi'nin son demeci...

Federal Almanya ve Batı Avrupa ülkelerinde yepyeni bir gençlik akımının lideri olan Rudi Dutschke ile suikasttan üç gün önce The Guardian gazetesinin muhabiri bir mülakat yapmıştır.

Rudi'nin ideolojisine ışık tuttuğu için, The Guardian muhabirinin sorularına ve buna Rudi'nin verdiği cevapları aynen yayınlıyoruz:

SORU — Toplum için amaçlarınız nedir?

CEVAP — Temelinde demokrasî olmak üzere bütün halkın kendi kendine örgütlenmesi. Her yerde halk konseylerinin kurulması ve bunların sorunları tartışıp karara var-

maları. Bu tartışmalardan ve karar vermekten hiç kimse alınmamalıdır. Gene hiç kimse bugün bazı sosyalist ülkelerde yapıldığı gibi bir siyasi partiye girme zorunluluğunu duymamalıdır. SDS, sempati-zanları memnuniyetle kabul etmektedir. İçinde hiyerarşi diye bir şey yoktur. Herkes tartışabilir, amma örgütlenmede bir belli yolumuz vardır.

SORU — Sonuç vasıtayı meşru kılar mı?

CEVAP — Sonucu ortadan kaldırmadıkça her vasıta iyidir.

SORU — Buna hürriyetin inkarı da girer mi?

CEVAP — Kapitalist ülkelerdeki hürriyetsizlik ile sosyalist ülkelerdeki hürriyetsizlik arasında fark vardır. Kişinin kendi kendine karar vermesi hürriyetinin kapitalist sistemlerde inkarı, sermaye birikimi için gereklidir. Sosyalizmin bazı aşamalarında hürriyetlerin bir bölümünün inkarı da gereklidir. Ancak, amacma varmak için gerekli olanından fazlasını inkâr etmiştir Stalin.

SORU — Şiddet hakkı mıdır?

CEVAP — Toplumdaki bazı unsurlardan nefret etmek gerekir. Ben pratik yerlerde şiddet savundum, bu doğrudur. Fakat şiddet hareketini yalnız mülke karşı savundum, insanlara karşı değil. Biz zavalı kişiler olan polisle kavga etmemeliyiz, fakat ona karşı koymalıyız.

SORU — İşçi sınıfının öğrencilere karşı beslediği güvensizlikler nasıl ortadan kaldırılacaktır?

CEVAP — Öğrencilerin toplum içinde görevleri vardır. Her toplum için doğrudur bu. İşçi sınıfı bir felâketi ıbarettir. Öğrenciler toplumun politikadan haberdar olması için çalışırlar. Siyasi uyanıklık için eğitmek gerekir. Sürekli görüşme ve tartışma gereklidir. İnsanlar, otoriteciğe ihtiyaç olmadığını anlayabilmelidirler.

SORU — Prag'da bir öğrenci lideri olsaydınız, ne yapardınız?

CEVAP — Uluslararası duruma bakardım. Ülke içindeki

sosyal demokrasiyi, uluslararası alanda ihtilâli politika gütmekten elde edemezsiniz. Ben olsam Çekoslovakya'nın Üçüncü Dünya içindeki durumuna bakarak işe başlardım. Pragmatizm iyi bir şey değildir. Nereye gittiğinizde lütfen bilmeniz gerek. Çekoslovakya halen kötü durumdadır. Zira lideri yoktur.

SORU — Öğrenci Üniversitesi devrimine nasıl tâbî tutulabilir?

CEVAP — Toplumu değiştirmeden, Üniversiteyi değiştirmek mümkün değildir.

Bunu bir süre önce SDS'de anladık. Herşeyden önce üretim ilişkilerini incelemek gerekir.

Müşhil ilâcı

Müşhil tesirine malik bir nebat vardır. Çiğnenildiği, hattâ kokulduğu zaman derhal tesirini gösterir. Bu nebat, tesirinden uzaklaştırılabilmek ne mümkün? Kaynatılsa suya, yakılsa kömürü, ufalansa tozları yine aynı işi görür.

Biz buyuz efendiler! E-ninde sonunda tesirini gösterecek olan mahut nebat gibi, milli ruhun bağışsıklarına yerleşen gözsüz, kulaksız, burunsuz, çehresiz solucanları bir gün söküp atacağız...

NECİP FAZIL
KISAKÜREK

(Bugün - 19.4.1968)

Hangisine inanalım?

O mahut konferanstan sonra TİP'in, Akdeniz'deki Rus filosunun meskûti geçiterek yalnız Amerikan filosunun protesto edilmesi kararına iştirak ettiği ortaya çıkmıştır. TİP'in istediği şudur: Yalnız Amerikan filosu Akdeniz'den uzaklaşsın! Defolsun gitsin! Sovyet filoları da Akdeniz'de istediği gibi cirit atsın!.

MÜMTAZ FAİK FENİK
(Son Havadis 23.4.1968)

... TİP mümessilleri, bu görüşe, Sovyet Donanması'nın da Akdeniz'den uzaklaşması gerektiği şerhi ile katılıyordu. ... Anti emperyalist savaşların başarıya ulaşmasında sosyalist ülkelerle her nevi yardım ve dayanışma zorunluluğu düşünüldüğünde bu gerh ortamın solu dış politikasının bile rahatça sağma düşebilir.

TÜRK SOLU
(23.4.1968)